

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΘΑΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59
'Εκαστον φύλλον τιμάται
λεπτῶν 20

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΗΡΩΤΕΑ
'Εσωτερικῶ δρ. 10. — 'Εξωτερικῶ
κού φρ. χρ. 12. — Ρωσίας ρούβ. 5.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

'Εκδιδομένη κατὰ Σάββατον ἐν Ἀθήναις

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ
Γραφεῖον: 68. Πανεπιστημίου 59.

Συνδρομὴ ἐτησία καὶ προπληρωτέα
'Ελλάδος δρ... 10. 'Εξωτερικῶ φρ. χρ. 12.
Ρωσίας ρούβλ. 5.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Κλέφται καὶ ἄρματωλοὶ ἐν Κρήτῃ: Οἱ Δαιμονάκιδες, ὑπὸ Β. Ψιλῶκη.
- Ἡσάια χόρευε: Κοινωνικὴ εἰκὼν, ὑπὸ Ἀρ. Ν. Κυριακοῦ.
- Οἱ Βλάχοι τῆς Ἰνδου: Μαλακάσι, ὑπὸ Κ. Α. Κρουτάλλη.
- Αοριλάι, κατὰ τὸν Χάινε. Ποίησις Γ. Β. Τσοκοπούλου.
- Ἡ πολιτεία τοῦ Ἀριστοτέλους, ὑπὸ Barthélemy Saint-Hilaire. Μετάφρασις Ἀλ. Μ. Καραλή. (συνέχεια καὶ τέλος).
- Τὸ καθήκον, μυθιστορία. Μετάφρασις Ἀ. Ἀμπάτη. (Συνέχεια).
- Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος: Ἑγγύρια — Ἐξωτερικά. Ἀρχαιολογία. — Φιλολογία. — Καλλιτεχνία.
- Ἰδιαιτέρα γράμματα.
- Νέα βιβλία.

ΚΛΕΦΤΑΙ ΚΑΙ ΑΡΜΑΤΩΛΟΙ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΟΙ ΔΑΙΜΟΝΑΚΙΔΕΣ

'Αναγράφοντες, καθὰ προετάξαμεν ἐν τῷ 8ῳ φύλλῳ τῆς «Ἑβδομάδος», τὰ καὶ περὶ τῶν ἐν Κρήτῃ Κλεφτῶν καὶ Ἀρματωλῶν ὅπως δῆποτε σωζόμενα, δίκαιον καὶ ὀρθὸν νομίζομεν νὰ ποιήσωμεν τὴν περὶ αὐτῶν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἀλπεινῆς τῶν Σφακιῶν χώρας ἢ τῆς τῶν Λευκῶν Ὀρέων ἐν γένει περιοχῆς. Καὶ ἐκ τῶν τριῶν μὲν πρὸ πάντων κέντρων ἢ ὄρεινῶν δεσμῶν τῆς κρητικῆς ὄρεινῆς, τῆς Δίκτης ἢ Λασιθίου, τῆς Ἰδης ἢ Ψηλωρείτου καὶ τῶν Λευκῶν Ὀρέων ἢ Μαδαρῶν δὲν εἰσέβησαν κατὰ τοὺς ζοφωδεστάτους τῆς Τουρκικῆς τυραννίας χρόνους ἄνδρες, οἱ ὅποιοι τὰ πάντα παριδόντες πρὸ τῆς ἐλευθερίας, διέπραξαν ἔργα θαυμάσια ἀγαμνησκόντων τοὺς ἐπὶ τῶν περιφήμων ἐκείνων ἐπὶ τῆς ἐνετοκρατίας κρητικῶν προεστώτων ἢ ἀρχοντοπούλων χρόνους, τὰ Λευκὰ ὅμως ὄρη καὶ ἰδίως τὸ τῶν Σφακιῶν διαμέρισμα ἔθρεψαν ἢ ἐδέξαντο ἐν ταῖς θεοτευκτοῖς αὐτῶν κρησφυγέτοις τὸ πλεῖστον τῶν ἀρειοτόλων ἐκείνων πατριωτῶν. Ὡς ἐν πλείστοις μὲν σημείοις τῆς Χέρσου Ἑλλάδος ἐστῆσαν τὰ λημέρια αὐτῶν οἱ ἀθάνατοι ἐκεῖ-

νοὶ καὶ ἀπειροπληθεῖς τῆς πατρίδος πρόμαχοι, ἀπόρρητοι ὅμως αὐτῶν ἀκροπόλεις διέτελεσαν ὁ Ταύγετος πρὸ πάντων καὶ τὰ ἔρη τῆς Καρυταίνης, ὁ Παρνασσὸς καὶ ἡ Πίνδος, τὸ Σούλι καὶ ὁ Ὀλυμπος, οὕτω καὶ τὰ Σφακία ἐγένοντο ἐκ τῆς φύσεως τῆς χώρας καὶ τῶν ἱστορικῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας ἰδίως περιστάσεων τὸ γερὰν τῆς Κρήτης προπύργιον. Εἰς τὰ διαμεινάντα ἄχρι τῆς σήμερον καθαρὰ καὶ ἀμιγῆ ἔκπαλαι δωρικὰ Σφακία, ὡς δεκνύουσι τὰ τε ἐν αὐτοῖς ἦθη καὶ ἔθιμα καὶ ἡ φυσιογνωμία καὶ ἡ ὡς κυπαρισσῶν εὐθυτενῶν ἀναδρομὴ τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν, οὐ μόνον περιεσώθη πρὸς τούτοις καὶ προσέφυγε πᾶν ὅ,τι ὑπελείφθη ἐκ τῶν εὐγενῶν ἐκείνων ἐπὶ ἐνετοκρατίας ἀρχοντοπούλων κατὰ τὴν Τουρκικὴν κατάκτησιν λείψανον, ἀδούλωτον διηνεκῶς διατηροῦν τὸ φρόνημα, ἀλλὰ καὶ πάντοτε κατὰ συνέχειαν ὑπέδεδυον τὰ θεόκτιστα φρούρια καὶ αἱ μυστηριώδεις αὐτῶν φάραγγες πᾶν τέκνον τῆς πατρίδος ἀπαστέρων τὸν ἀνύπιστον τοιαύτης βαρβαρότητος καὶ τυραννίας κλοῖον. Κράμα λοιπὸν τὰ μάλιστα εὐγενές, δωρικὸν στοιχεῖον μετ' ἐπιφανῶν ἀρχοντοπούλων καὶ ἀνδρῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας τὸ φρόνημα ἀδουλώτων ἐκ τῆς ἄλλης Κρήτης προερχομένων, ἀποτελεῖ τὴν αἰξίωον τῆς μεγαλονήσου φρουρὰν ἐπὶ τῶν ζοφωδεστέρων καὶ φοβερωτέρων τῆς δουλείας ἡμῶν χρόνων. Ἐν τοῖς Σφακίοις διῆγον οἱ ἄρματωλοὶ τῆς Κρήτης καὶ ἐν τοῖς κρησφυγέτοις αὐτῶν συνάμα προσέφυγε τὸ πλεῖστον τῶν κλεφτῶν αὐτῆς. Ἡ Κρήτη πᾶσα παρέδωκεν εἰς τὰ Σφακία ὅ,τι ἐκκεττὸ ἐκ καταγωγῆς εὐγενές καὶ ὑπερήφανον, ἐφ' ᾧ καὶ νομίζει τις ὅτι βλέπει ἐν αὐτοῖς ἐτι ἐν σμικρῷ τοῦς ἐπὶ τῶν Ἑνετῶν μεγάλους ἐκείνους τῆς νήσου οἰκούς, οἵτινες ἐπὶ τοσοῦτους αἰῶνας ἀνέσχον ὑψηλὰ τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν, ὅταν ἀναγνώσκῃ τὸ περὶ τῶν ἐν Σφακίοις γενεῶν ἐξῆς τατραστικὸν :

« Ἀρχόντες γάμο κἀνοῦσι, πέντε γενεαὶς καλοῦσι, Δασκαλιανοῦ τοῦ Πατσιανοῦ καὶ Μωριανοῦ Ἀσκούρου, Νταμουλιανοῦ τοῦ Μπρόσγιαλοῦ καὶ Πατακοῦ τῆς [Νιμπρου Βλάχου] τοῦ τῆν Ἀνώπολι, γενεὴ καμαρωμένη »

ἢ τὸ ἐξῆς :

« Ἐ τὸν ἄδην πρεμαζόνοντα, συνέλευσι νὰ κάμω, Ὁ Μανουσάκης τοῦς καλεῖ μετὸν Μπικογεωργάκη, Καλοῦσι τὸν Πρωτόπαπα, τὸν Τσελεπὴ Γεωργάκη, Καλοῦσι τοὺς Δασκαλιανούς, γενεὴ καμαρωμένη »

Ἐκ τῶν πολυμερῶς συνδιασθεσιῶν γενεῶν τούτων παρήχθησαν αἱ πολυπληθεῖς ἐκεῖναι διακλαδώσεις, αἵτινες ὡς ἐν ὀμηρικῇ γενεαλογίᾳ φαίνονται δρῶσαι ἐξαισιῶς ἐν τῇ πρώτῃ κατὰ τῶν Τούρκων ἐπαναστάσει, τῇ ἐπὶ τοῦ Ὀρλώφ γενομένῃ, καὶ τοῦ Δασκαλογιάννη καλουμένη, καὶ ἐπὶ τῆς ἀλώσεως τοῦ πύργου τοῦ Ἀλιδάκη. Αὗται παρέσχον τὰς ὑψικόμους ἐκείνας κυπαρισ-

σίους, ὑφ' ἃς συνήχθησαν οἱ λεοντόθυμοι ἐν Κρήτῃ τοῦ 1821 ἀγωνισταί, οἱ βράχοι οἱ ἀδιάσειστοι, οἵτινες ὀδηγοὶ καὶ στρατηγοὶ καθ' ἅπασαν τὴν νῆσον γινόμενοι, ἕτερα-τούργησαν καταπαλαίσαντες μόνοι καὶ ἀνεπικούρητοι Κρητοτούρκοι, Ἀλθανοὺς καὶ Αἰγυπτίους, οἱοὶ ἐγένοντο οἱ ἀειμνηστοὶ Μωριδῆς Πρωτοπαπαδάκαι, οἱ Παναγιωτάκαι, οἱ Βουρδουμπάδες, ὁ Παωλογεωργάκης, ὁ Μπουζομάρκος, ὁ Τσελεπῆς, ὁ Πατερόπωλος, ὁ Ἀμοιραδόσταυρος, ὁ Χ. Γεώργης Μουριώτης, οἱ Χούρδιδες, οἱ Μανουσελίδες, οἱ Δεληγιαννάκιδες καὶ ὁ ἄλλος ἐκεῖνος ἐσμός τῶν ἀκλονήτων ἐκ Σφακιῶν Βράχων. Τὰ ἔργα καὶ αἱ ὑπηρεσίαι τῶν διηνεκῶν τούτων ἄρματωλῶν εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς νήσου μέχρι τῆς ἀνυψώσεως τῆς ὑπὲρ ἐλευθερίας σημαίας κατὰ τὴν παγγενῆ τοῦ ἔθνους ἐπαναστάσει εἰσι τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα, ὅποια μόνον ἱστορίας ἔργον ἐπιστημονικὸν δύναται νὰ ἀποθησαυρίσῃ καὶ ἀναγράψῃ. Ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ ὑπεράσπισιν τούτων προσέφυγον καὶ διέτιλουν, ὅσοι ὄρων πρὸς ἐκδήλωσιν ἀκατάσχετον τῆς ἐχθρότητος αὐτῶν πρὸς τοὺς φρικώδεις τυράννους τῆς πατρίδος, οἱ καὶ ἐν Κρήτῃ κλέφτικον βίον διάγοντες, καὶ τοιοῦτους ἐκ πολλῶν ἔχομεν νὰ παραθέσωμεν ὧδε τοὺς ἐξῆς, φόβος καὶ τρόμος εἰς τοὺς ξεκουκουλώτους γιαννιτσάρους γενομένους.

Καὶ πολλοὶ μὲν ἄλλοι οὐ μόνον κατὰ τὰ Σφακία ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν Λευκῶν Ὀρέων, πρὸς τὰς συνορευούσας ἐπαρχίας Σέλινον, Ρίζας καὶ Ἀποκόρωναν, διῆγον βίον κλέφτικον, μὴ ἀνεχώμονε τὴν πρὸ τοῦ Χατζῆ Ὀσμᾶν πασσά κατάστασιν (1812) καὶ δὴ τὴν μετὰ τὴν παῦσιν καὶ ἄρσιν αὐτοῦ κόλασιν οἱ ἐκ Σφακιῶν ὅμως ἰδίᾳ Δαιμονάκιδες, οἱ Τζουτζουδίδες καὶ οἱ Καλογερίδες διέπραξαν ἔργα τεράστια, γινόμενοι ὁ φόβος καὶ τρόμος τῶν ἀπὸ τοῦ ἀσφαλοῦς τερατουργούντων θηρίων ἐκείνων τῆς Κρήτης. Τόσῳ εἶχον πάρες τὸν ἀέρα οἱ κακοῦργοι ἐκεῖνοι (καὶ ὀλίγοι τῶν ἐν Κρήτῃ τότε Μωαμεθανῶν δὲν ἀργίαζον φρικώδως) οὐχὶ μόνον τῶν ἀπροστατεῦτων Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς σουλτανικῆς κυβερνήσεως, περιαγαγόντες τὴν Κρήτην διοικητικῶς καὶ πολιτικῶς εἰς πολὺ χεῖρονα καὶ βδελυρωτέραν κατάστασιν ἢ οἱ Μαμελοῦκαι τὴν Αἰγυπτον, ὥστε καὶ διάσημος ἐξ αὐτῶν ἐσπέχης καὶ καπανταῆς, ὁ ἐκ Ρεθύμνης διαδόχτος Ἀλμπάνης, περισθεῖς κατὰ τύχην ἐκ τῆς πυρκαϊῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, εἶπε προβεβηκῶς ἤδη μετὰ τὴν παῦσιν τῆς τοῦ 1841 τῶν Χαιρετῶν ἐπαναστάσεως τὰ ἀξιωμανημόνευτα ταῦτα πρὸς τινὰς τῶν Χριστιανῶν προεστώτων: « Οἱ χριστιανοί, εἶπε, δὲν εἶχον διόλου δίκαιον νὰ ἐπαναστατήσωσι τῶρα, μετὰ τοιαύτην δικαίαν καὶ συνετὴν διοίκησιν, τὴν τοῦ Μεχμεταλῆ δηλαδὴ, ὑπὸ

την κυβερνήσειν τού οποίου η γη... θείου αιδις υπό τών Ευρωπαίων υπήχθη... μετά την ίδρυσιν τού ελληνικού κράτους την πρώτην επανάστασιν έπρεπε να την κάμουν... Τριαύτη λοιπόν κατάστασις, βίος δίως άβι- ωτός, έπέτετο ότι ήθελε παρορμήσει και εν Κρήτη τούς απογόνους των επί πολλούς αιώνας έκθιμους και ανέμους αγωνισμέ- των κατά της ανεπίκτητης κυριαρχίας εις βίον κληρονομικόν, ει και λίαν έπισηλή τούτον εν γένει έκτεταμένη μέν, άλλ' όπως ήδη ήθελε τήν επανάστασιν. Τα Σφακία δέ, κα' όποια ήσαν και τότε κατοικήσιμα τών κινδυνεύοντων επί τήν ελευθερίαν των Χριστιανών, έβλεπον και άλλόν λόγον, όπως ού μόνον ύπε- θελάσσει τούς προετρέγοντάς έκείσε, άλλ' και τρεφήν πρώτα αυτά παρέρχων εν τών δεινών τειούτων κλεφτών έκδικητικόν κατά τούτων άποτροπαίων βίον. Η όρεινή και θησαυροθήκη χώρα έκείνητο ουκ όλίγα ήρωϊκά από έντοκρατίας έτι, έπελθούσης δε τής Τουρκικής κατακτησεως και δεσπο- τικής άνωγειοθήσεως ταύτησιν υπό τού παθητικού βεζύρου Αχμέτ Κυπριολή, όπως μη συμπτύσσων οι κάτοικοι αυτών και οι ουκ όλίγοι εις αυτά πρόσφυγες μετά των εν Σουδία και Γραμβούση κατά την σύνθη- κήν παραμεινάντων εν Ένεταν. Αλλά μετά την μεγάλην εν έτι 1770 επί Ορλώφ κατάστροφην την εν τής του Δασκαλο- ήτην επανάστασις προελθούσαν, απέθε- λον και οι Σφακιανοί πάντα σχεδόν τα πρό- αίων αυτών προνόμια, αφού έξηναγκά- σθησαν να υποκύψωσι και αυτοί εις τόν τα- ρακτικό έκείνον κεφαλικόν φόρον, τόν τού χαρβασιού και να δεχθώσι και καθήν και άγαν εν έαυτοίς. Η άρσις λοιπόν τών προ- νόμιων τής άλπεινης χώρας, η έπίσημος οδώς ειπείν κατάργησις τού άρματωλικού πόν Σφακίων, και τα άλλα κονά παθή- μάτα παρέρχοντα ουκ όλίγους κατά κατόν Σφακιανούς να εξέλθωσι και διατίωνται ως κλέφται η ως έλεγον οι άγαδες, χείνδες, και τοιοῦτοι εν τών φοβερωτέρων και μάλ- λον κειμένων ήσαν οι Βελίδες η Βολο- δίδηδες, εκ τών θεομαστών έργων τών ο- πίων και Δαμιονακίδες παγκόσμως ήκουόν.

Ούτως Γεωργίου και Γωάννης ονομαζό- μενοι, κατήγοντο εκ τής Ύανδροτάτης και από έντοκρατίας θεοσήμεν κομποπόλεως τών Σφακίων Διονύσιος, τής υπερθεν τού ε- κείνου Αδελφού κειμένης, η οποία και κοι- τής τού κειμένου τού πρώτου άρτου και πρώ- τού τού Δασκαλοήτην έννετο ως και τών μετά ταύτα επί τής Ελληνικής επε- κτασεως, ήρώων ήρώων, τών Τσελεπ- δών και Βλαχών κληρονομίων. Πρώτως δε κακώσεων τών ξεκουρηθέντων γινέ- σθαι, καθ' ών έπέπεσον άναφανδόν πολλ- λήν και μετά θέρους έπισηλήτου εν τή τή πρώτευση της επαρχίας τή Χώρα ιδία κληρονομή η Ομπροσγιαλά, και εν άλλαις άπό τής χωρίσις και τούς περιχώρους, άνήλθον εις τα όρη ως άσπίδες, επανάσταται, ότε μόν- μόνον, ότε δε και άλλους πινάς μεθ' έαυτών (άδελφούς) άγοντες. Οδ μόνον δε, όδ άπέ- ρισταίτοι ξεκούλωτοι, ζορμπάδες και έσπε- χίδες, ένέθησαν εις κίνησιν, όπως αυτούς

τόν Προϋθον τής σάλπιγγος τής ελευθερίας, προσήλθον οὔτοι εκ τών πρώτων εις τάς τά- ζεις τού Αλεξάνδρου Υψηλάντου, και ό μόν αυτόν έπρεσε μαχόμενος μετά τών άλλων εκείνων άειμνήστων Ήρωολογίων, ό δ' επέζησε διαπρέψας κατά τόν Ιερόν άγωνα. Τού έτέρου τούτων έκγονος τυγχάνει, ό καθ' ήμας άνδρείος άρματωλός Γωσήφ Λιάπης και Δαιμονακής προσέτι έπίκαλούμενος.

B. ΨΙΛΑΚΗΣ

ΗΣΑΙΑ ΧΟΡΕΥΕ !!

(Κοινωνική σελίς)

I

ΗΣΑΙΑ ΧΟΡΕΥΕ !!
Επί πολύ, αι πρώται αυται λέξεις, του χαρμουνου εκκλησιαστικου τροπαριου όπερ κατά την τέλεισιν των γάμων, ψάλλεται υπό του Ιερέως, περιφερομένου μετά των νυμ- φίων και του παρανύμφου, περί τής τραπέ- ζης του μυστηρίου ήσαν καθ' αυτό το μυσ- τηριον δι' έμέ, μη δυνάμενον να έννοήσω ακριβώς, διατί ο προφήτης Ησαίας, υπο- χροούται κατά πάντα γάμον να χορεύη, έπιμαίνον οὔτω—άκουσίως τού βεβαίως— εις καθήκοντα άλλότρια, και ύποχρεώσεσι, άς μόνον οι εις γάμον κεκλημένοι έχουσι !
Ετυχε δέ, εύρισκόμενος ένίοτε εις γά- μον, να παρακολουθώ έπισταμένως το μυσ- τηριον, μόνον και μόνον, όπως δυνήθω και μάθω, τί σχέσις έχει ο προφήτης Η- σαίας μετά των νυμφευμένων, και τίνα σκοπόν έχει το προμνησθέν τροπάριον, έπι- τάσσον—ήμισα εύγενώς—εις τον προαίωνα κειομημένον προφήτην, να χορεύη μεθ' ό- λην την προθεθηκυία ηλικίαν του, σκαν- δαλίζων οὔτω, τους εν τή Παραδείσφ ά- ναπαυομένους χίτους, και μάστιγας τους νε- ωτέρους εξ αυτών, οίτινες άκουσίως των Ί- σως δέν έπρόφρασαν ν' άπολαύσωσιν όλων εν γενει των γηίνων ματαιότητων...
Και εν τούτοις, μεθ' όλας τάς προσπα- θείας μου, εις ουδέν ήδυνήθην να καταλήξω εύχρέστον, και ίκανοποιούν κάπως την πε- ριέργειάν μου, άποτέλεσμα !
Επίστευσα προς καιρόν, ότι ή έννοια τού τροπαριου ήτον όλως μεταφορική, ουδεμίαν σχέσιν έχούσα μετά τού Προφήτου Ησαίου. Αλλά ήμισα ήρώτησα τόν Ιερέα τής ενόριος μου περί τούτου, και έλαβα την άπάντησιν ότι τού Ησαίας, χρέος έχη να χορεύη και να χαίρηται, αφού έπροφήτευσε την σύλ- ληψιν τού θεανθρώπου επάνηλθον μετά τού πηξ εις τάς πρέτας σελίφεις μου παρα- δεχθείς προς καιρόν, ότι άπροφήτης Η- σαίας, χρέος έχη να χορεύη...
Τότε όμοις σαρβίε σελίφειών έπλημμύρι- τόν έγκραστόν μου, και μωρίς άπορία, και μωρίς άπορία με καταδασάνειζόν τ...
Ο Ησαίας, έκκεπτόμην, αφού έπρό- φητευσε την σύλληψιν τού θεανθρώπου χρέος έχη να χορεύη... Έστω, όφείλω να τό πι- στεύσω άκουσίως, ότε έπιν ο Ιερεύς, όστις, άλλως τε, εύρισκόμενος εις καθημερινάς σχέ- σεις μεθ' όλων των άγιων, και περί τού- τού θα γνωρίζη ! Αλλά, τί ειδούς χορόν,

κάμνει εν τή Παραδείσφ ο άγιος οὔτος Προ- φήτης... Τόν χορόν τής έποχής του βε- βαίως, διότι άμφιβάλλω άν κανείς εκ των κατά καιρούς χοροδιδασκάλων έπισκέψη τόν Παράδεισον !... Πλήν παραδεχόμενος ταῦτο, όφείλων να παραδεχθώ έπίσης, ότι εν τή Παραδείσφ δέν έπλήθην ουδεμία πρό- οδος και ουδεις πολιτισμός, εισεχώρησε, πράγμα, όπερ με έκαμε να έπιθυμώ την Κόλασιν...
Και άλλη άπορία έννενατο εν έμοι, έπι- σης σοβαρά και σπουδαία, άμα παρεδε- χόμεν, ότι το τροπάριον ψάλλεται, μόνον και μόνον, δι' ανα χορεύση ο Ησαίας... Έκεπ- τόμην τότε, τί ειδούς πόδας έχει ο ταλαί- πωρος οὔτος προφήτης, δια ν' άντέχη εις αιώνιως άκατάπαυστον χορόν, έπιβαλλόμε- νον αυτφ υπό των ανθρώπων, εις άνταμοι- θήν του βεβαίως, διότι προείπε τού Χρι- στοῦ την γέννησιν— και ήπόρουν με την μαρτυρικην ύπομονήν του, χορεύοντος αι- ωνίως, και μη διαμαρτυρομένου εις τόν Πλάστην, όστις εν τή δικαιοκρατία και τή αγαθότητι του, θα ήσπλαγγίζετο τόν βα- σανίζόμενον προφήτην, και θα έθετε τέρμα εις τόν άκούσιον αυτου χορόν...
Δι' όλα ταῦτα—μ' όλην την διαβεβαί- ωσιν τού Ιερέως—έμειναν εν έμοι άρκεται άμφιβολίαι, αίτινες δέν μοι επέτρεπον, να παραδεχθώ όριστικώς ότι το τροπάριον, ά- φορζόν τόν Προφήτην Ησαίαν !!
Και έξηκολούθουν βασανίζων τόν νοῦν μου, όπως εύρω την αλήθειν τού τροπαριου εξήγησιν, όπερ όσον έννόητον φαίνεται εν αρχή, τόσον μυστηριώδους έννοίας εινε !
Την εξήγησιν ταύτην μοι την έδωκεν ά- κούσιως του, ο φίλος μου κ. Ησαίας Μπουρ- μπουλήθρας, όστις έσχε την ευφρά ήπειοσαν να έλθη πρό διατίας εις γάμου κοινωνίαν, μόνον και μόνον, όπως παύση τόν άσωτον και άκανόνιστον βίον, ότ διγνη !...
II
Περιπατών εν τή οδφ Σταδίου, παρετή- ρησα ωρόν τινα νεανίαν, όστις έβλάδιζε πλη- θιον μου, κατηφής και μελαγχολικός, χωρίς να φροντίζει ποσώς περί των Αθιδων καλ- λωνών, αίτινες άλλεπάλληλοι διήρχοντο έν- οπτιόν του... Εφραίνετο βεβησιμένος εις ζο- φώρας σκέφεις, και ουδόλας προσείχεν εις τούς περι αυτών...
Ο νέος αυτος μοι ήτο βεβαίως γνωστός. Προς στιγμήν άμφιβάλλον, άν τώνον ήτο ο φίλος μου Ησαίας, όπότεν όμως τον πα- ρέτηρσα καλώς, ειδόν, ότι δέν είχον άπα- τηθή Τόν επλησίασα και τφ έπιθυμωσα σιγά :
— Αι φίλτατε Ησαία... μα δέν βλέ- πεις και γύρω σου ;
— Εκείνος έστράφη, με είδε και με άνε- γνώρισεν.
— Α φίλε μου, μοι είπε περιλύτως...
— Μα αδελφέ Ησαία... τί έχεις ; πως έγενεις έτσι ;
— Αχ !... μη μ' έρωτάς...
— Α, μπά ! πρέπει να μου τά πής όλα... Αλήθεια... έμαθα, ότι ένυμφεύθης... τί κάμνει λοιπόν η Έλένη σου, η ώραία σου σύζυγος ;

Ο ταλαίπωρος Ησαίας ! Με παρετήρη- σεν όλίγον άγρίως και δέν μοι άπήντησε.
— Περιέργον, έκείνην, αυτος, όστις έλ- λοτε ήτο τόσον εύθυμος και τόσον όμιλητι- κός... Α ! κάτι τρέχει, το όποιον πρέπει να μάθω...
Τόν έλαθον εκ τού βραχίονος και εξη- κολουθήσαμεν τόν περιπατόν μας, συνομι- λούντες...
Κατόπιν προσεκάλεσα τόν φίλον μου να συδιπνήσωμεν...
Είχουμεν ήδη κενώσει δευτεράν φιλήν οι- νου, όπότεν, νομισας την στιγμήν κατάλ- ληλον, ήρώτησα τόν Ησαίαν :
— Τέλος πάντων, τί έχεις ; Πρέπει να τό είπής εις έμέ, όστις είμαι παιδικός σου φίλος... Μήπως είσαι άσθενής ;
— Α, φίλε μου ! είμαι δυστυχής, πολύ δυστυχής...
— Σϋ ; και διατί ; χρήματα έχεις ; κοι- νωνικην θέσιν έχεις ; γυναίκα...
— Α ! περι αυτης μη όμιλείς ! Είς πάν άλλο συνέτεινε η σύζυγός μου, παρά εις την εύτυχίαν μου...
— Περιέργον !
— Δέν θα σοι φανή ποσώς περιέργον, ο- ταν μάθης ο, τι εις ουδένά είπον μέχρι τούδε.
— Λέγε... Σε άκούω... Η Έλένη αδελφέ.
— Ναί, ναι, η Έλένη, την όποιαν έν- νυμφεύθην εξ έρωτος με την όποιαν νομι- μένος, ένόμιμα, ότι θα εύτυχήσω η Έλένη εινε η μεγαλύτερα μου συμφορά...
— Είμαι πολύ περιέργος... Ίσως έχεις ά- δικον... άς ιδώμεν όμως... λέγε μοι.
Ο φίλος μου άνεστέναιζε βαρέως και ήρ- χισε την διήγησιν του.
III
— Πρό δύο έτών σχεδόν, μοι είπεν, ά- πήντησα την Έλένην ! Την έννοήσας, νο- μίζω ήτο τόσον χαρίεσσα, τόσον ώραία, έ- φραίνετο τόσον αγαθή και τόσον καλή, ώστε την ήγάπησα έμμανώς, μόλις την ειδόν. Την παρηκολούθησα, άναχωρήσασα εις Σϋρον, και επειδή ήθανόμην καλώς, ότι μοι ήτο αδύνατον να ζήσω άνευ αυτης, την έζητήσα από τούς γονείς της και την ένυμ- φεύθη... Α ! πόσον ήμην εύτυχής κατά την ώραν των γάμων... Φαντάσασ, ότι την στιγμήν, καθ' ήν ο Ιερεύς έφώνει το « Η- σαίς χορεύε », ένόμισα, ότι το έλεγε δι' έμέ και εν τή χαρά μου, μοι ήρχετο να ριφθώ εις άκράτητον χορόν, χορόν παράφρον, φρενητώδη...
Επλήρωσε ποτήριον οίνου, το έρρόφη- σεν άννευστι και έξηκολούθησε.
— Τέσσαρας ήμέρας μετά τόν γάμον μας, η Έλένη με παρεκίνησε να ταξι- δεύσωμεν Μετέβημεν εις Ευρώπην, έπε- σωθήμεν πολλές πόλεις και μετά τριήμε- ρον περιείδαν, έπεστρέψαμεν εις Σϋρον, ένθα άπεφάσισα να διαμείνωμεν. Και ήδη άρχε- ται η μακρά σειρά των βασάνων μου... Η Έλένη ήναντιώθη, πάσαις δυνάμεσιν εις τούτο προετίμα τάς Αθήνας, και επειδή έγω, δέν έφραίνεμην ότι θα ένδώσω εις τήν έπιθυμίαν της, ώργίσθη, και με διάταξεν—

άκούεις ;— με διάταξε να έλθωμεν ένταῦθα... Αλλ' επειδή έγω, άντέταξα έπιμονον άρ- νησιν, έκεινη... ήρχισε να κλαίη έως ότου... την έπιασαν τα νεύρα της ! Και τότε, άνε- κάλυφα, φίλε μου, μετ' έννοήτου φόβου, ότι η χαριτωμένη μου Έλένη ήτο... νευρική !
— Καύμενε Ησαία !
— Τέλος έπίσθη να μείνη εις Σϋρον, άλλ' άκούσιως και παρά τάς έπιθυμίας της. Ένεκα δε τούτου, τόσον ώργίσθη έναντίον μου, ώστε επί τέσσαρας συνεχεις ήμέρας, δέν εύρισκόμθα ποσώς, ουχι εις τρυφεράς, άλλ' ουδ' εις φιλικάς, καν σχέσεις... Και τότε, άνεκάλυφα μετά μεγάλης μου λύπης, ότι η γυναίκα μου, ήτο και πεισματώδης !
— Δυστυχισμένη φίλε μου !
— Κατόπιν τέλος έφιλιώθημεν. Και επ' άρκετόν χρόνον, ουδέ το παραμικρόν νόσος έσίκασε τόν συζυγικόν μας όριζοντα. Ένας μζς έβλεπε τότε, θα έλεγε— δικαίως— ότι εύτυχέστερον ζεύγος ήμών, δέν θα ύπήρχε- και όμως... Μίαν έσπίραν μετέβημεν εις το θεάτρον ήτο τόσον άνδρς το έργον, τόσον άνούσιοι οι υποκριται, ώστε, χάριν αυτης τής καλλισθησίας μας παρεκάλεσα την σύ- ζυγόν μου ν' άναχωρήσωμεν. Έκείνη— το έννοήσας βεβαίως—ήναντιώθη έγω εξηκολού- θησα έπιμένων, και ένεκα τούτου... τα έχα- λάσαμεν πάλιν. Όταν έπιστρέψαμεν εις την οικίαν, η Έλένη, μένεα πνεύσασα, εξεργάγη εις ύβριες έναντίον μου. Με είπεν, άμυστον, άκαλλισθητόν, άνάγανον, κακόν, άθλιον, βάνασον, πρόστυχον, και... και... και μό- νον δολοφόρον δέν μ' άπεκάλεσε... Έκυφα ύπομονητικώς την κεφαλήν μου, και έδελχθη τόν χείμαρρον αυτών των ύβρεων, καταρώ- μενος εν έμαυτφ, και τόν γάμον, και τόν Ιερέα όστις μζς ήνωσα. Και τότε άνεκάλυφα μετά μεγάλης μου φρίκης, ότι, η Έλένη μου, πρό πολλού είχεν άποστηθείς όλας τάς λέξεις τού δημώδους ύβριστικού λεξικου ότι ήτο και κακοανατετραμένη !
— Ταλαίπωρε Ησαία...
— Έμεισολάθησαν τα πνευρικά και έφι- λιώθημεν και αυθις. Είς άνάμνησιν δε τής συμφιλιώσεως μας ταύτης, ήγορασα δια την σύζυγόν μου ώρατον περιδέραιον, όπερ βλακωδώς φερόμενος, δέν τή έδωκα άπ' έν- οθείας, άλλ' ήθέλησα, όπως τή κάμω, εύ- χρεστον έκπληξην, να το κρύψω εις μέση ένθα να τό εύρη εξάίφνης... Μετέβην κρυφά εις το καλλωπιστήριόν της, όπως κρύψω το κόσμημα, άλλ' εκεί... άνεκάλυφα μίαν μο- σχομυρισμένην έρωτικην έπιστολήν, ήν τή είχεν άποστείλει πρό δύο μόλις ήμερών, κά- ποιος Αριστόβουλος, όστις τή έγραφε μετ' μεγάλου θάρρους και την άνόμαζε «προσ- φιλή του Έλενην...» Και τότε, άνεκάλυφα, ότι η Έλένη Ησαίου Μπουρμπουλήθρας, είχε και... έρωστήν !
— Ω ! Ησαία !
— Ερωστήν ναι ! Ένωσής ότι δέν ήδυ- νάμην να ήσυχάσω το τελευταίον αυτό κτύπημα μ' έξηγγίωσε τή έκαμα λόγον περί τού Αριστοβουλου αυτου, και επειδή έκείνη προσποιείτο ότι δέν τόν ένγνώριζε τή έρριφα κατά πρόσωπον την έπιστολήν του... Μήπως νομίζεις ότι έκαμα και με τούτο τί-

ποτε; λανθάνει... Εκείνη, φίλε μου, αντί να όμολογήσει τή σφάλμα της, να κλαύσει έστω και ψευδώς, και να μοι ζητήσει συγγνώμη; Έσως τή φοβερή ανάδειξή να όργισθή και πάλιν έναντίον μου, διότι... έτόλμησα ν' αναγνώσω τās έπιστολάς της... τότε όργισθήν τέλος κ' έγώ, και άπώλεσα τήν ύπομονήν μου, και άμφοτέροι όργισμένοι, έξερράχημεν εις ύβρεις κατ' άλλήλων. Και τήν στιγμήν, καθ' ήν ή έρις είχε φθάσει εις τή όξύτατον αύτης σημείον, έγώ ύψωσα τήν χείρά μου και...

— Τήν εκτύπησες; — "Όχι! Έκράτησα τήν ιδικήν της διότι ήτοιμάζετο να με ραπίσει... — "Ατυχή 'Ησαία! — Μετέβην να κοιμηθώ... 'Αλλ' έννοις ότι δέν ήδυνήθηνα να κλείσω μάτι... έσκεπτόμην όλην νύκτα... Και τότε μόνον ό ήλιος έσυλλογιόθη, ότι δέν έπρεπε να χαρώ τόσον υμνητούμενος... Και τότε μόνον, μετά δύο όρα έτη από τού γάμου μου, άνεμνήσθη τού Ιερέως, ψάλλοντος τή «'Ησαία χόρευε...» Και ήδη μόνον, εν τή έρρινω αύτου φωνή, άνεκάλυφα κεκρυμμένην ειρωνίαν, ήν τότε, ή χαρά ύφ' ής κατεχόμην, δέν μ' άφήκε να έννοησω... "Ω! τί φοβερήν νύκτα διήλθον... — Δυστυχή 'Ησαία.

— Μετά πολύωρον τέλος σκίψιν, κατενόησα τή φοβερήν τής θέσεώς μου... Και υπό φοβεράς κατεχόμενος άπέλπισίας, εν παραφορξ άπεριγρήπτω, εφώνησα άγγέλιος, άποτεινόμενος πρός έμέ αυτόν, και γρονθοκοπών άνηλεώς τήν κεφαλήν μου... — Γάμο ήθελες 'Ησαία και σύζυγον... Αί καλά... μή παραποιείσαι... άφ' ου μ' επήκες 'ς τή χορό, ήλιθιε, βλάξ, κτηνος 'Ησαία, χόρευε λοιπόν, χορόν όλωσ διάφορον έσκέλιον, όν ήθελες να χορεύσης κατά τήν στιγμήν των γάμων σου... — Μα σύ άδελφέ είσαι ό άτύχεστέρος των συζύγων! — Αυτό έσκέφθη κ' έγώ... Και άφ' ου είδον ότι ό χορός αύτός ήδύνατο να έξακολουθήση επ' άπειρον, άρπικα τήν σύζυγον μου να χορεύη μόνη, και έφυγα άνεπίστρεπτε μακράν της...

III

"Όταν έξωρίσθη τού φίλου μου 'Ησαίου, άνεπόλησα όσα μοι διηγήθη ούτος, και — άνελπίστως τρώντι — εν αύτῃ ταύτῃ τῇ ιστορίᾳ του, εύρον τήν έξήγησιν τού άστυαυτού τροπαρίου, ούτινος ή μυστηριώδης έννοια μ' έδασάνιζε τόσον! Και σκεπτόμενος, μετά φόβου κατέληξα εις τή ήμισια εύχάριστον, δι' ήμάς τούς άνδρας, συμπέρασμα, ότι οι εζ ήμῶν νυμφευόμενοι — άδιάφορον και άν δέν καλῶνται 'Ησαία — δέν πρέπει να χαιρώνται πολύ καθ' ήν στιγμήν ό Ιερεύς ψάλλει τή «'Ησαία χόρευε!»

ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΥΡΙΑΚΟΣ

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΟΙ ΒΛΑΧΟΙ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙ

Η Πίνδος εζ 'Ιωαννίνων. — Τό τραγούδι τού χωρισμού. — Τό γλυκοχάραγμα και ή άνατολή τού ήλιου εν 'Ιωαννίνω. — Τό κουρέμα. — Τό χάνι τού Κατσιά. — Τό Πολυτεχνείον. — Αί δύο όδοι. — Άγιος 'Ιωάννης Βονίλια. — Τό χανδάκι τού Βενετσάνου. — Κατσιάκι.

Τό γλυκοχάραγμα τής 15 'Ιουνίου έχαιρέτησα έξωθεν των 'Ιωαννίνων, άναχωρών διά τή βουνά τής Πίνδου.

Η Πίνδος ύφούται ένταυθα άκριβώς πρός τόν άνατολικόν των 'Ιωαννίνων όρίζοντα, διήκουσα έκ βορρά πρός νότον και περιφράσσουσα, ως γιγάντιον τείχος, τήν πρός τήν Θεσσαλίαν θείαν, διά τριπλής σειράς βουνών των πέραν δηλ. τού 'Αχελώου, των ένταυθεν τούτου ήτοι τού κυρίου κορμού τής Πίνδου και τών τού Συράκου, πέραν τού ποταμού 'Αρχάου, άπέναντι τού βουνού των 'Ιωαννίνων. Εξ 'Ιωαννίνων φαίνονται τή βουνά τού Συράκου, όπισθεν των όποιων κείται ή κομπολις αύτη, καλούμενα εκεί 'Ασχημος και Σπανός και μέρος τής κυρίου σειράς τής Πίνδου, ή νυν καλούμένη Κκακάρδιτσα και Τσουμέρκα. Τά βουνά ταύτα βλέπων μακρόθεν, εκ Δευκάδος, ό άθάνατος Βαλαωρίτης, σιερά εις τή μέγα ύψος τού ούρανού, εις τή όποιον φθάνουσιν αι χιονοσκεπείς κορυφαί των, ένενπίετο, ως έλεγε, τή περιφήμα εκείνα άρματωτικά άστματά του, τή βουνά ταύτα θεώμενος άνέκαθεν ό λαός τής 'Ηπειρώ και τής Θεσσαλίας, πυργούμενα ύπερηφάνως εκεί, εν τῷ μέσω ταν, ένενπνεύθη και έμπνείται τή άπαράμιλλα έκείνα τραγούδια του.

Απότομοι και όδονταται αι κορυφαί των Τσουμέρκων έγείρουσαν εν τῇ καρδίᾳ τού θεατού τή τραχὺ και άγριόν όρεινόν αισθημα, τή όποιον έγείρει ή θεά των μυστηριωδών πύργων τού μεσαιώνος. Η ούρανογειτών και χιονοσκεπής εν πολλοίς κορυφή τής Κκακάρδιτσας έμπνείει τή άγέρωχον και τήν μεγαλοπρέπειαν εκείνην, τήν θείαν, ήτις φαίνεται διακχυμένη εις τή κλέφτικα τραγούδια τού λαού. Αί δ' όμαλαι και χλοεραί κλιτύς των βουνών τού Συράκου, άλλαχού μέν δασώδεις, άλλαχού δ' άπειψλωμένα, με όλίγας ζώνας κρηνωάδεις κατά τās άκρας, διασχίζόμεναι υπό πλήθους ρυακίων και κοσμούμεναι υπό πλουσίαν ποιμνίων, τί άλλο δύνανται να έμπνεύσωσιν ειμή τή περιπαθίστατα έκείνα άσματα τού άγροτικού βίου τού 'Ηπειρωτικού λαού, και ιδίαι τή περιώνυμα των 'Ιωαννίνων έρωτικά δίστιχα:

Τοιαύτα τή όρη τής Πίνδου, άπια άνέλθον να περιέθω. Παρατηρών, ενφ' έξηρχόμην των 'Ιωαννίνων, τās θελκτικας κλιτύς και τās ύπερηφάνως κορυφάς αυτών επ' ών έμελλον ν' άνέλθω, ήσανόμην μέν κρυφίαν τινά έχάρδιον χαράν και ύπερηφάνειαν, άλλ' άφ' έτέρου δυσανησέτου και κῆπως μετεμείωμην καθ' έαυτόν άναλογίζόμενος τή δύσχετα μέρη και τās άλλας δυσκολίας και τούς κινδύνους, τούς όποιους δύναται ν' άπαντήση ό οδοιπόρος επί των

βουνών τούτων. Και έν τού άναστενάζοντασ στήθους άνήρχετο εις τή χείλη μου τή περιπαθής άποκαιρητιστήριον άσμα τού Μουχτάρ-πασά, τού υιού τού περιβοήτου 'Αλή, τή όποιον έψάλλεν ούτος πρός τήν άγαπήτην του Φροσύνην, ότι ό αιμοδόρος πατήρ των των άπίστελλεν εις έκστράτειαν μακράν της:

Φροσύνη μ' έστειλεν να πάω σεξ έένα Να πάω στον πόλεμο, μέσ' στη φωτιά, Βγάλε άπ' τή χείλη σου τ' άγαπημένη Δός μου για σ'ένεργο χιλιά φίλι.

Με τή όρη τούτο έγκαταλείπων τή προσφιλή 'Ιωάννινα, έχαιρέτηζον έξωθεν αυτών τή ζανθόν γλυκοχάραγμα τής 15 'Ιουνίου. Είς τή 'Ιωάννινα, εκεί, όπου ή φύσις επιδεκνύει τās έξαισιωτέρας καλλονάς της καθ' οιανδήποτε ώραν τού έτους, καθ' οιανδήποτε τού ήμερονοκτίου στιγμήν, φαντάσθητε όποιον δύναται να προβάλη τή ώραιον τού 'Ιουνίου γλυκοχάραγμα.

Από τās κορυφάς τής Πίνδου, από τή βουνά τού Συράκου, προβάλλει αύτό δροσερόν-δροσερόν και χύνει επί των ύπερηφάνων βράχων τή γλυκύ, τή γαλακτώδεις χρώμα, τή χρωμαέκτινο, όπου δέν έχει όνομα κ' έχει περίσσια κάλλη, κατά τόν ποιητήν, και τή πλουσίαν φως του, εκ τού όποιου θαμβούνται τή άστρα και τρεμοσβύνουσιν εις τόν ούρανόν ύψηλά. Έξέρχεται από τή βαθία σπήλαια ή πρωινή αύρα και έξυπνῶ τή δάση των βουνών, έξυπνῶ τή καλλιέλαδα πτηνά των δασών, έξυπνῶ τή ώραιαν λίμνην. Φρίσσει αύτη εις τή φύκος τής αύρας, ψιθυρίζουσι μυστηριωδώς τή δάση και τή πτηνά τανίζουσι τή έωθινά άσματά των. "Ηδη άρχίζει και ήλιμνην να τραγουδή κατά τή πετρώδη ακρογιάλια της και άποτελείται ούτως όμοι ή άπαράμιλλος εκείνη μελωδία τής φύσεως, ή πρωινή αύτης προσουχή πρός τόν πλάστην, εις τήν όποιαν κάποτε κάποτε άναμινύονται οι λυπητεροι ήχοι των σημάντρων των χριστιανικών ναών, ή αι έννοιαι και σεσυρμέναι φωναι των ήμάμων κραζόντων από τού ύψους των μινερέδων τούς πιστούς τού Μωάμεθ εις προσευχήν, — ενφ' ούτοι ρογαλιζουσιν εις τή άπόκεντα καφασωτά χαριεμλικία των.

— "Ιλ άλλάχ, ήλ άλλάχ, οι ήμάμδες, — γκλάν-γκλίν, γκλάν-γκλίν, τή σηκντρα, — φρουτ-φλίτ, φρουτ-φλίτ, τ' άκρογιάλια τής λίμνης, — τσιβίτ-τσιβίζιτ, τή πτηνά, — βούσου-φρεσε, τή δάση. "Ιδού ή έγρηγορισ, ιδού ή προσουχή τής τε έμφύχου και τής άψύχου φύσεως κατά τή γλυκοχάραγμα εν 'Ιωαννίνω. Τήν σκηνήν ταύτην άποκαλύπτει πρό ήμῶν ή λεπτή κυανή όμίχλη, ήτις άφ' έσπέρας σκεπάζει ώστρυφεράν χαυδεμένην παρθένον τήν ύπώτατουσαν πόλιν, και ήδη άνέρχεται ήρέμα εις τόν αίθερα και κατακαμβάνει τās κορυφάς των όρέων ως νεφέλωμα. "Ομοιζέει καπνόν καινούμενου λιθάνου, θυσίας εύλαβεστάτης, ήτις άνερχομένη εις τόν ούρανόν έφέρει από τή άτυχή 'Ιωάννινα, τής κόρης, τή παράπονο, τή δάκρυα τής σκλάβας!

Αίφνης πορφυροῦνται αι άκραί τού άνατολικού όρίζοντος, χρυσούται δέ τή νεφέ-

λωμα τούτο και λάμπουσιν αι κορυφαί τής Πίνδου, υπό τās πρώτας άκτινας τού άνατέλλοντος ήδη ήλιου. Μετ' όλίγον διαλύεται πῶς άνα τās φάραγγας πλανώμενη άσμή όμίχλη και φωτίζεται πῶν σκιερών και σούδενδρον μέρος. Η έρουτιδιώμενη τής λίμνης επιφάνεια άπαστράπτει, αι ύψαλοι των άπέκων μοναστηρίων τής νήσου εκπέμπουσιν άντανακλάσεις θαμβωτικας, και λαμπυρίζουσιν άπαισιως πως αι κίτρινοι ήμισέληνοι των ύψηλων μινερέδων τής πόλεως.

Ο ήλιος άκομη δέν άνέτειλεν όλος. Βραδείως, πολύ βραδείως, ανακύπτει από τήν κορυφή τής Πίνδου. Νομίζε τις ότι θέλει να ίδη τούτουσπρόπως άν μέλλη να φωτίση σήμερον έλευθεράν τήν έλληνίδα πόλιν, τήν όποιαν κατά τήν έσπέραν τής προτεριαίας έγκατέλειπε δύον υπόδουλον.

"Ηλιε!... ώραιε ήλιε τής δυστήνου 'Ηπειρου!... Τις οιδεν επί πάσας άκομη ταιώτας πρώις θέλεις ούτω δειλώς χαριετίσει τήν προσφιλή αύτην πόλιν. Και ούδ' έλπίζω ποτέ να εκληρωθή ή φλογερός αύτός κόθος σου. "Ηλιε!, και τή χροσούν, άνεράν μου, ειαν μιαν ήμέραν δέν άνατείλεις, άχι πλέον δειλός και ψυχρός ως μέχρι σήμερον, — αλλά τυρίπικος και φρερός, να αναλόγης όλας τās προαιωνίως χιόνιας, αίνειες καλύπτουσι τās κορυφάς τής Πίνδου σου και τού Ζουλιου και τής Χειμάρρας, να θεράμνης και να ζωγονίσης τή παγωμένα σπλάγγνα αυτών, διά ν' αναδυσθί τότε εκ των έχάτων των μετά των έριωνών άνθίων ή παρωχημένη νεότης και άνδρεία των!

Ευτυχώς, επειδή ήτο ένωρίς — διά τούς Τούρκους — άκομη, διήλθον άπαρατήρητος εις τή κοιμέρι. Τή κοιμέρια εινε φυλακεία κατά τή άκρα τής πόλεως παρά τās εις τās έπαρχίας άκούσας όδους, εν οίς νυχθημερόν φυλάττουσι Τούρκοι φυλακες, παρατηρούντες και έξεταζόντες τās εις τήν πόλιν εισερχόμενα και έξερχόμενα είδη, καθως και τούς διαβάτας. Φοβούνται πολύ από εισαγωγήν ή έξαγωγήν, ως λέγουσι, καπνός, πυρίτιδος, όπλων, και εν γένει παντός επιληψίμου, όπερ συλλαμβάνοντες καταδικάζουσιν ως λαθρεμπόριον και κῆτι περισσέρον. Τούτου ένεκεν έχουσι κατάλληλα αθηρά εργαλεία δι' άν διατρυπώσι τούς σάκους των φορτίων και έξεταζουσιν αύτα. Είμε δέ, άξιη και να σε άπειπεύσωσι και καταθιάσωσι και ανοίξωσιν επί τού είδάφους όλα τή όδοιπορικά έφοδία σου εν πρός εκ. Αντί εύτελεστάτου όμως φιλοδωρήματος (μπαξίσι) δύναται εξ άρχής να σε άφίψωσιν έλευθερον και να παραβλψωσιν δι' ό,τι ήποτε φέρης εις τόν σάκον.

Ευτυχώς δι' έμέ τήν πρωίαν εκείνην ήτο ένωρίς (;) και οι φυλακες έκρυμνωτο. "Αλλως τε ήμιν και έτοιμος εις πάσαν πρόσκλησιν των να τούς παρουσιάσω τή προσφιλή φιλοδωρήμα. Με τήν μιαν λοιπόν χείρα επί των ήνίων τού ζουμου και τήν άλλην εις τή θυλάκία μου διήλθον όλον τή δεκάλεπτον εκεινόν διάστημα από τού φυλακειου μέχρι τού χανίου τού Κατσιά. Προσεκτικώς δέ όπως εις πάσαν τουρκάβανικήν φαγήν έξαγάγω τή σωτήριον νόμισμα, ούτε τόν

θελκτικόν ψιθυρισμόν των άκτιρών τού παρακειμένου καφανίου ήκουσα ούτε τήν ώραιαν Γιαννιωτοπούλαν έξβόλην, ήτις ήνται ύδαρ εκ τού άνωθεν τής όδοι φράτος. "Ελειπε δέ και ό άγωγιάτης μου, διότι είχε μιναι όπισω όλίγον.

Είς τή χάνι των περιέμενα, ινα ιππεύση και αύτός. Τή χάνι εινε άρκετά μέγα, με σταύλους, με μικρόν ξενόνα και με οινόπνευματοπωλείον έντός, με κήπον δέ έξω, με μαρμαρίνα καθίσματα, με λιθόστρωτον και με πελωρίαν σιεράν πλάτανον, υπό τήν όποιαν τās θερινάς μεσημερίας κοιμῶνται οι πλησίον εκεί σκηνοῦντες τούρκοι στρατιώται ήμυρμυροι.

"Ανωθεν τού χανίου υπέρκειται χλοερώτατος λόφος, επί τού όποιου έγείρεται όγκώδες λευκόν κτίριον, όπερ πρό όλίγων έτων δέν ένθυμούμαι ποιος Πασάς άνήγειρε διά Πολυτεχνείον, νυν δέ παραμεληθέν καταπίπτει όσημείρι, διασκόσαν τή πολυτιμον όνομά του μόνον. Ένιοτε μεταχειρίζονται αύτό ως στρατώνα, μάλιστα όταν εν καιρῷ έπιστρατεύσως ό στρατός τής πόλεως σκηνοῦται περί αύτου επί τού λόφου. Κάτωθεν δέ τού χανίου, μέχρι των καλαμώνων τής λίμνης, άπλοῦται εκτενές έλος, χραισιμούν εις βοσκην βοών και καλούμενον Λασσάπορος, ίσως εκ τής πολλής λάσπης του.

— Πριν καθάλλικέφης, μάριμπα-Γιάννη, (Γιάννης Στρατός άνομάζετο ό άγωγιάτης μου) δέν τού λές τού χαντζή να μάς φέρη άπάντα ρομι να ζετινάζουμε τήν πρωινή ψύχρα;

— Γιατί άχι, λεβέντη μου, σάμπως και καθάλλα δέν τού τή λέω; μοι άπάντησε και εφώνησε πρός τόν ζενοδόχον διά τής νεανικῆς φωνῆς του, καιτό μεσήλιε αύτός: χαντζή, ε χαντζή... δέν άκούε;... φέρε μας δύο ρομα καθαρά εξώ.

Και είπων έρριπή επί τού ζώου του. Ο ύπηρέτης τού χαντζή, έζωσμένος με κατάμυρνη από τήν λέραν ποδιάν, μάς έφερον επί δίσκου κερτίου δύο ποτηρία πλήρη ρομιού. Με τή ιδίαν του εις τήν χείρα ό άγωγιάτης μου με έπλησίσαν έφιππος και:

— "Ελα, μοι είπε, να τσουγγρίσωμε... Τρίγχι-τρίγχι, εκτύπησαν τή ποτήρια... Σία, παλληκῆρι μου, καλό μας καταούδιο, να πάμε καλά.

— "Όρα μας καλή, κ' ή στρατά μας φλουρί, μάριμπα-Γιάννη, προσέθεσα. Και έξεκινήσαμεν έφιπποι άμφοτέροι, έγώ εμπρός κ' εκεινος όπισθεν.

Η όδος ένταυθα διαχωρίζομένη εις δύο διακλαδώσεις, άγει ή μέν δεξιῶς εις 'Αρταν και Πρέβιζαν άμαξητή ήδη, ή δέ άριστερῶς εις Μαλακασί φυσικωτάτη και άνωμαλος. Πρό αυτών εύρεθείς, ένθυμώθη τήν θεόν τού καινούμενου. Ηρακλειος πρό των οδών τής 'Αρετής και τής Κανίας. "Αλλά χωρίς ούτε έμέ να έρωτήση κανεις ποίαν εξ αυτών προτιμῶ, ούτε έγώ να έρωτήσω κανένα, ήκολούθησα τήν άριστεράν, τήν διά τή Μαλακασί.

Μετά πέντε λεπτά έγκατελείψαμεν άνωθεν ήμῶν παρά τήν εις 'Αρταν και Πρέβιζαν άγουσαν τόν Άγιον 'Ιωάννη Βονί-

λια, κομψόν περιτεταχισμένον έξωκλήσιον, με σιερά δένδρα και μεγαλοπρεπές νεόκτιστον κωδωνοστάσιον, επί τού όποιου κρέμεται κώδων. Διότι μόνον εις τή έξωκλήσια των 'Ιωαννίνων επιτρέπουσιν οι Τούρκοι τούς κώδωνας. Είς τή έξωκλήσιον τούτο έμόνασε δι' όλίγον καιρόν μετά τόν θάνατον τού 'Αλή πασά ή ώραια Βασιλική. Σήμερον δέ πανηγυρίζουσιν εν αύτῷ διας και τρίς τού έτους οι 'Ιωαννίται, εις τούς όποιους παρέχει ένίοτε εν εκ των κελλιών τού ως φρενοκομείον.

Μεταξύ τού 'Αγίου 'Ιωάννου και των 'Ιωαννίνων διέρχεται ό βαθύς χανδάξ τού Βακιμούδου, νυν χανδάξ τού Βενετσάνου καλούμενος, όν κατω τή 1081, κυριεύσας τήν πόλιν, έξάρχησε πρός περιφρούρησιν αύτης ό ροβίης 'Ενετός.

Ένταυθεν μετά 3/4 τής ώρας έφθάσαμεν εις τή χωρίον Κατσιά, διαλθόντες εκτεταμένης βοσκας και άγρούς άρσθόσιτου. Ο Κατσιάς, πατρις τού τέως εν Σέρρας τής Μακεδονίας διατηρούντος αξιόλογον διδασκαλείον κ. Δ. Μαρούλη, κίτκι δεξιῶς τής όδοι επί χλοερού ύψώματος. Έχει περί τās 70 οικίας, καλύδεις μάλλον ειπείν, άχρυσοσκεπαστους. Οι κάτοικοι του, 'Ελληνες, άσכולούνται εις τήν γεωργίαν και τήν κτηνοτροφίαν. Είνε όμως ραγιάδες εις Μπέδες.

Από τού χωρίου τούτου άρχονται τή όρια τού Μαλακασίου, συμπεριλαμβανομένου και αύτου εις τή διαμέρισμα τούτο. Τή όνομά του προήλθεν, κατά τινα παράδοσιν, εκ τού έζης συμβεβηκότος. Πρό τού χωρίου, πρός τή 'Ιωάννινα, ύφούνται δύο λόφοι. Ερ' ένός τούτων κείται ναός τής Αγίας Παρασκευής. Επί δέ τού έτέρου λιθο όγκώδεις διασκορπισμένοι, άν ό μεγαλειτερος παρεμφορῆς πρός σῶμα άνθρώπου ορθούται επί της κορυφῆς. Λέγει λοιπόν ή παράδοσις, ότι επί τής κορυφῆς τού λόφου τούτου είχεσθήσει τήν καλύδην τής γραία χήρα κατσιά (αϊπούλου), όστις άποθανών, έγκατέλειπε τή σύζυγν του μόνην περίουσιαν τήν καλύδην και τās όλίγας αίμαγές του. Αί αίγις έγέννησαν μικρά κατσιάκια τή όποια ή πτωχή γραία άνέτρεψε και περιποιείτο ως τέκνα ή έγγονάκια της έως ότου μεγαλώσουν να τή πωλήση και άγοράση τή προς τή ζήν. Παρήλθεν ούτως ό χιονώδης Φεβρουάριος, τόν όποιον όμως έμυμήθη και ό Μάρτιος κατά τās πρώτας ήμέρας του. Τήν ήμέραν τού Ευαγγελισμού, καθ' ήν οι ποιμένες κρεμοῦν τή κουδούνια εις τή πρόβατα, ήλλαξεν ό καιρός: ό ήλιος άνέτειλε λαμπρότατος και υπό τās άκτινάς του ήρχισαν αναλούμενοι οι παγετοι και αι χιόνιες. Τοιαύτα ώραια ήμέραι παρήλθον τρίς και τέσσαρες κατά συνέχαιαν. Η πτωχή γραία ένθαρρυνθείσα εκ τής καλοκαιρίας και βλέπουσα τή κατσιάκια της σιρότῶντα εύθυμα επί τής χλόης τού λόφου, άνεσκήρτησε και αύτη και εν άνεκαλήτῳ χαράειπε: « Πίρις Μάρτη με τή χιόνια σου, τάβγαλε ή γρηά τή κατσιάκια της!»

"Ητο ή τελευταία ήμέρα τού Μαρτίου. Άκούει ούτος τήν όβριν τής γραίας εις τή άχανές σπήλαιον, εις τή όποιον άπεσούρετο ήδη, και συνοφρουόμενος όπισθοδρομῆ, συγκαλει όργίλος τή νεφέ και τās θυέλλας του

και επιπιπτε λυσαλιος κατα της καλυφης της γραίας. Εν ριπη οφθαλμου το παν εκαλυφθη απο παγετους και χιονας παχειας και πάλιν. Οτε δε μετα τινος ημερας υπο τον ηλιον του Απριλιου ανελυθησαν ολαι αι χιονες και οι παγετοι, εμειναν επι του λοφου τουτου απολιθωμενη, ως μεχρι σημερον δεικνυεται, η γηρη με τα κατοικια της. Εινε δε γνωστον, οτι η παραδοσις αυτη αναφερται απαράλλακτος και εις άλλα διαφορα της Ελλάδος μερη.

Κάτωθεν της οδου εινε το ομώνυμον χάνιον, χρησιμεύον ως ξενών δια τους διαβάτας και ως παντοπωλειον δια το χωριον. Εντός του περιβάλου του χανίου περιλαμβάνεται αρχαία εκκλησία των Τσιταρχών υπό τα σικερά δένδρα της οποίας πολυώνυμον χωριον αριθμούν περι τας 150 οικογενείας, εν τω Ρίμνικο Σαράτ, ητις ανεγερθησα υπ' αγνώστου (αναμφισβότως καταγομένου εκ Κατακιά) κατ' αγνωστον εποχην και εχουσα υπο την δικαιοδοσιαν της πάσας τας γαίαις του χωριου τουτου και τέσσαρα ετι γιώργια εις τον αυτόν νομόν, εξ ών εσώδευε περι τας 8,000 φλωρινίων και δάσος περιώνυμον εις το αυτό μέρος αξίας τουλάχιστον 150,000 φλωρ. παρείχε τη εν Κατακιά εκκλησία αρκετά εισοδήματα. Αλλά δυστυχώς μόλις 7,000 γρόσια περιεσώζοντο εις αυτην κατ' ετος δια τας καταχρήσεις των εκάστοτε εκμισθωτών, υποτακτικών, ηγουμένων και μητροπολιτών των Ιωαννίνων, ώστε ουδεμίαν έπαισητην συνηθάνοντο ωφέλειαν οι πτωχοί Κατακίωται, έως ότου επι τέλους έπελθουσα κεραυνοβόλος η υπό του ηγεμόνος της Μολδοβλαχίας Κουζα (1862) εκλαίευσε των Προσκυνημένων Μοναστηριών της Ανατολής άπιστήρην αυτους και του γλισχρου αυτού εισοδήματα, μετατρέπεις και της εκκλησίας εις ενοριακήν.

Παρά το χάνι και την οδον εγειρεται πελώριος και σύσκιος πλάτανος, υπό τον οποίον οι γέροντες του Κατακιά συναντώμενοι συζητούσι διάφορα του χωριου των και όλου του κόσμου πράγματα, ενφ αι γυναίκες των ευρωστοι, αλλά πλαδαραί, άντλαυσι ύδωρ εκ του ακρακειμένου φρεατος. Είς μιαν δε γωνίαν του Χανίου εχουσι στήσει τους άκμωνάς των δύο-τρεις γύφτοι σιδηρουργοί, οτινες τας μεν εργασιμους ημερας από ορθρου βαθείας μεχρι νυκτος εκωφαινούσι τους διαβάτας δια των κτύπων των σφυρών, κατασκευάζοντες τα σιδηρά οικιακά και γεωργικά εργαλεία των χωρικων κατά τας μεγάλας ευρτάς και πανηγύρεις διασκεδάουσι τους κατοίκους του χωριου δια των κλαυθηρών και άπαισιωφώνων μουσικών οργάνων των.

Οι άνδρες του χωριου τουτου χαιρουσι φήμην τρομερών... νυκτοκλεπτων.

(Επειτα συνέχεια) Κ. Δ. ΚΡΥΣΤΑΝΗΣ

ΔΟΡΕΔΑΙ

(Κατά τον Χάνιν)

Έχω κρυφά καμιά στα στήθη και ο νους μου στα παλμά γυρίζει, και εχουσαμένο παραμυθι χωρις να θέλω μου θυμίζει.

Ο ήλιος ή πίσω απ' τα βουνά άγία άγία κατεβαίνει κι' η νύχτα άργή, κωμαρμένη από τους κάμους ξεκινά.

Και το ποτάμι σιγαλά κυλάει: τα άργυρά νερά του κι' ένας φαρς στην άκρη κάτου άπλώνει δίχτυ άπαλό.

Στο βράχο, στην άκρογιαλιά στέκει νεράδα ζηλεμένη και τα χρυσά της τα μαλλιά χτενίζει μ' άσημένο χτένι.

Χτενίζεται και τραγουδεί γλυκά τραγούδι μαγευμένο κι' όποιος τ' άκούση και την όη τότε κρατεί πάντα δεμένο.

Άκούει: ο φαρς μακρὰ και φάρμα και δίχτυ άφίνει θαρρά του αφίγγεται ή καρδιά και στη φωνή τ' αυτί του στήνει.

Σάφου, μερίζουν τα νερά και κούμ' άθωροτο άνοιγει και χύνεται θηρο και πνίγει μαζύ και βάρνα και φαρς...

Βλέπει ή νεράδα και γελεί και καύει πιά να τραγουδή... Έτσι παθαίνει όποιος όη τη ζηλεμένη Δορεδαί!...

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

υπό Barthélemy Saint-Hilaire (συνέχεια και τέλος)

Καταλυσις της τυραννίδος των Παισιρατιδών, αι στάσεις επανήρξαντο. Αφηκαν οπισθεν αυτών πλείστους συνεόχους, ών αρχηγός ήτο Ισαγόρας ο Τισάνδρου και Κλεισθένης ο εκ του γένους των Αλκμεωνιδών προστάτης του δήμου. Οι όπαδοί των τυράννων, αν και ύπεστηρίζοντο υπό του βασιλέως της Σπάρτης ήτηθήσαν, ο δε Κλεισθένης έμεινε κύριος της αρχής. Αναβίβασε τον αριθμόν των φυλών εις δέκα αντί των τεσσάρων, την δε βουλήν των τετρακοσίων εις πεντακοσίους, πενήκοντα εξ εκάστης φυλής.

Διένειμε δε την χώραν εις τριάκοντα δήμους, δέκα εξ εκάστης χώρας: του άστεως, της παραλίας και της μεσογειου. Πάντες οι έν τοις δήμοις περιλαμβανόμενοι πολιται

μετείχον των πάντων. Αντικατέστης δε τους ναυκράρους δια των δημάρχων, την αυτην έχόντων επιμέλειαν. Δεν μετέβαλεν όμως τας φρατρίαις και τας παντοειδεις ήρωσύναις, αφηκε δε τας φυλάς τας δέκα επωνυμίας άς η Πυθια προέκρινε ικατόν.

Ο Αριστοτέλης παρατηρεί, ότι αι μεταρρυθμίσεις αυται του Κλεισθένου κατέστησαν την πολιτείαν πολυ δημοτικωτέραν της του Σόλωνος ο δε περι του στρακισμού νόμος, ο υπό του Κλεισθένου πρόταθεις, συνεπλήρωσε τας μεταρρυθμίσεις ταύτας. Του στρατου ήρχεν εις πολέμαρχας, έχων υπό τας διαταγας αυτού δέκα στρατηγούς, ένα εξ εκάστης φυλής. Η πρώτη πράξις του στρακισμού έγινετο δωδεκαετιαν μετά την εν Μαραθών μάχην, επι Φαινίπου άρχοντος, πρώτος δε ώστρακισθη Ιππάρχος ο Χέρμου Κολυττεύς, νομιζόμενος φίλος των τυράννων, ών την εν τω άστει παρουσιαν ύπέμενε η πραότης του δήμου. Ο Αριστοτέλης αναφέρει και πλείστους άλλους ώστρακισθέντας, συν άλλους δε Αριστιδην τον Λυσμάχου, μικρόν μετά την εν Σαλαμίνι νικην.

Ούτως η δημοκρατία εβαινε προοδευουσα μέχρι των Μηδικών. Αλλα και η του Αρείου Πάγου εξουσία ισχυσεν ώσαύτως, διότι ψηφίσασα δραχμάς οκτώ εις έκαστον ναύτην, διωργάνωσε πάλιν τον στόλον και συνέτεινεν ισχυρώς εις τον θρίαμβον. Κατά τον Αριστοτέλη, αυτη ήτο η άριστη στιγμή της δημοκρατίας, ητις καλύπτεται υπό δόξης σώζουσα όλην την Ελλάδα, και λαμβάνουσα την ηγεμονίαν της θαλάσσης ακόντων των Λακεδαιμονίων. Τας Αθήνας εκυβέρνα τότε ο Αριστείδης, ανακληθείς εκ της εξορίας, και Θεμιστοκλής ο Νεοκλέους, ο μεν ως πολιτικός, ο δε ως στρατηγός. Τρία ετη μετά τα εν Σαλαμίνι ο Αριστείδης έταξε τους πρώτους φόρους, ούς αι σύμμαχοι πόλεις ύπεχρεούντο να παρέχωσι τοις Αθηναίοις, όπως άμυνθώσι προς τους βαρβάρους. Τουτου ένεκα αι Αθηναί ητύχησαν και ενεδυναμώθησαν ειπερ ποτέ, τουτου ένεκα αυτη κατέχευε την ηγεμονίαν της Ελλάδος, πλην της Χίου, της Λέσβου και της Σάμου, άντεχομένων της ανεξαρτησίας αυτών. Κατά τον Αριστοτέλη τότε ήκμασε κατ' εξοχην η δημοκρατία. Έστρεφε διαμυρίους άνδρας από των πόρων και των τελών των συμμάχων ειχε 1600 τοξότας, 1200 ιππεύς, φρουρούς έν τοις λιμείοις και τοις περιβάλοις των πόλεων, ών τα τείχη εκ νέου άνηγέρθησαν και αιτινας έβριθον κατοικων αρχάς ενδήμιους 700, άλλας δε τώσας ύπεροριους 2500 όπλίτας, 20 νηας φρουρίδας, διχίλιους άνδρας επι των νεών των τους φόρους άγρουσών, ετι δε πρυτανειον και ορφανών και δεσμοτών φύλακας. Πάντα δε ταυτα διετηρούντο από των κοινών πόρων.

Η εύπορία και ισχύς αυτη διήρκεσε δέκα και έπτα ετη μετά τα Μηδικά, κατά τους ύπολογισμούς του Αριστοτέλους, καθ' όλον δε τουτο το χρονικόν διάστημα προίσταντο της πολιτείας οι Αρεοπαγίται, καιτοι η εξου-

1 Σ. Μ. Πρὸ της εν Σαλαμίνι ναυμαχίας ώστρακισθη ο Αριστείδης.

σία του μεγάλου τουτου σώματος ύπενομευετο κατά μικρόν υπό της του λαου, απάστως αυξανόμενου. Επιάτης ο Σωφρονιδου ήν τότε προστάτης του δήμου, ανέλλε δε πολλούς των Αρεοπαγιτών άγώνας επιφέρειν περι των δικημένων. Επι Κόνωνος δε ο Αρείος Πάγος ύπέφερε πλείον, άραιρεθίσης αυτω και της της πολιτείας φυλακής, ητις απεδόθη τη βουλή των πεντακοσίων, τω δήμω και τοις δικαστηρίοις. Ο Επιάτης έπραξε ταυτα τη βόηθεια του Θεμιστοκλέους, ος ήν μεν των Αρεοπαγιτών, έμειλλε δε κρινέσθαι Μηδισμου. Αρμόφτεροι ανεφείθησαν προς τε τους πεντακοσίους και τον δήμον, και η εξουσία των Αρεοπαγιτών σχεδόν κατελύθη. Μετ' ου πολυ δε ο Επιάτης ιδολοφονήθη υπό Αριστοδίκου του Ταναγραίου, η δε δημοσία αρχή επι πλείον εν ταις χειροι των δημαγωγών περιήλθεν. Εξ δε μόλις μετά τον θάνατον του Επιάτου ετη επίτευχον όπως οι δέκα άρχοντες εκλεγώνται και εκ των ζευγιτών, ενφ πρό τουτου οι άρχοντες εκελέγοντο εκ των δύο πρώτων τάξεων. Δέκα δ' ετη βραδύτερον επι Αντιδότου, άπεφασίσθη τη πρότασει του Περικλέους, όπως ούδεις εσται πολίτης, ος αν μη εξ άμφοιν άστοιν η γεγονώς τοσοϋτον το πλθθος των πολιτών ηύξησεν.

Ο Περικλής γενόμενος άρχων του δήμου, αφ' ου κατά την νεότητα ηύδοκίμησε δια τας κατά του Κικωνος κατηγορίας αυτου, κατέστησε την πολιτείαν ειπερ ποτέ δημοκρατικωτέραν.

Προτρέψας την δημοκρατίαν εις επιγειρηθείς ναυτικάς αφήρει από των αρεοπαγιτών ενία των προνομίων αυτών το δε πλθος το κατ' ανάγκην πληρούν τα πλοία έγινετο κύριον άπάσης της πολιτείας. Οτε εξερράχη ο Πελοποννησιακός πόλεμος, τσσαρχόντα ενένια ετη μετά την εν Σαλαμίνι ναυμαχίαν, ο δήμος εν τω άστει κατακλεισθείς και συνεισθίσει εν ταις στρατιας μισθοφορείν διώκει αυτος τα της πολιτείας.

Η κυριωτάτη των καινοτομιών του Περικλέους είναι ότι έποίησε μισθοφόρους τους δικαστάς. Ο Κίμων, πλουσιώτατος ών, έστρεψε πολλούς άλλ' ο Περικλής επιλαίπομενος των μέσων, έμισθοδότη αυτους δια του ταμείου. Το τοιοϋτον ήτο εκάθη ταπεινός της δικαστικής αρχής, ητις δεν έθραύονε να καταστή ώντα. Ο Ανότος νομιζεται ο πρώτος δωροδοκίας τους δικαστάς, όπως απαλλάγη της κατηγορίας, ότι κακώς ύπερήσπισε την Ήλον. Και εφ' οσον μεν ο Περικλής εζη, τα της πολιτείας επιμελώς διεκονούτο τελευτήσαντος δε τουτου, τα της πολιτείας ήσαν οικτρα. Ο Σόλων, ο Πεισιστρατος, ο Κλεισθένης ήσαν άνδρες περιφανεις, ως και ο Μιλτιάδης, ο Θεμιστοκλής και ο Αριστείδης. Αλλ' ο Επιάτης κατήγετο ως και ο Περικλής εκ των τάξεων του δήμου. Μετά τον Περικλέα, Νικίας, ο εν Σικελία τελευτήσας, άνηκεν εις την έπισημοτάτην τάξιν. Αλλ' όμως Κλέων ο Κλακινέτου, διέφθειρε τον δήμον ύπερ πάντα άλλον, άτιμάζων το βήμα δια των λαιδαριών και ύβρειν αυτου. Κλεοφών ο

λυροποιός, έδωκε δύο όβολους εις έκαστον πολίτην δια την εις το θεατρον εισοδον, ο δε Καλλικράτης προς τοις δύο όβολοις και έτερον προσέθετο.

Αλλ' άμφοτεροι κατεδικάσθησαν εις θάνατον υπό του δήμου, εν εκολάκειασαν. Εν τοις άναρχικοίς τουτοις χρόνοις οι τιμώτατοι και μέλιστα οι επιτηδειότατοι ήσαν ο Νικίας και ο Θουκυδίδης. Περι Θηραμένους δε ύπαρχουσιν άμφιβολίαί τινες.

Εφ' οσον ο πόλεμος ήτο ισόρροπος, η δημοκρατία διεφυλάσσειτο άνευ παραχών πολλών, άλλα μετά την εν Σικελία ήτταν αι στάσεις ήρχαντο πάλιν. Ένταυθα αι λεπτομέρειαι του Αριστοτέλους είναι πολυτιμοι ως προς την συγχευμένην ταυτην περιόδον της ιστορίας των Αθηνών, ητις περιλαμβάνει την εφημερον τυραννίδα των τετρακοσίων, το άμισθον των αρχων, πλην των ενένια άρχόντων και των πρυτάνεων, εφ' οσον διήρκε ο πόλεμος, την στρατολογίαν 5000 άνδρων όριζόμενων υπό δέκα εκλεγόμενων εξ εκάστης φυλής, και πληθύν άλλων μέτρων προς το κοινόν αγαθόν, άτινα ήσαν τοσοϋτον άνίσχυρα ότον ήσαν και έσπευσμένα. Η των τετρακοσίων πολιτεία διήρκεσε τσσαρας μήνας. Νέος ώσαύτως οργανισμός ήττον μόνιμος μετά την εν Έστρεία ναυμαχίαν, της αρχής αναθεθίσεις της πεντακοσίων και τω δήμω: καταδικη των εν Αργινούσαις νικησάντων στρατηγών, κατάληψις των Αθηνών υπό του Λυσάνδρου, μετά την άπώλειαν της εν Αίγος ποταμοις ναυμαχίας, τυραννία των υπό των Λακεδαιμονίων επιβληθέντων τριάκοντα ολιγαρχικών, κατάληψις της Φυλής και της Μουνοχίας υπό του Θρασυβουλου επάγοντος τους φυγάδας, κατάληψις της Ακροπόλεως υπό του Σπαρτιάτου Καλλιβίου, ήττα της στρατιας των τριάκοντα, Βουλή των Δέκα, ειρήνη μετά του βασιλέως της Σπάρτης Πausανίου επι άρχοντος Εύκλειδου.

Ο Αριστοτέλης απαριθμει τους δρους της ειρήνης ταυτης, και διατρέχει επι της εγκραδύρωσεως της δημοκρατίας, οια ήτο επι των χρόνων αυτου. Δεν ήα ακολογηθώμεν αυτον εν πάσαις ταις λεπτομερειαις, ως και αυτος περαιεί δια συναψίσεως του παρελθόντος. Αριθμει ένδεκα διαφορους μεταβολάς. Την του Ιωνος, του μυθικού ιδρυτου της Ιωνικής άποικίας του διελοντος τους πολτας εις τσσαρας φυλάς, την του Θησείως, άρχαίμενον των παραχωρησιών της αρχής τω δήμω, την του Δρακοντος, την του Σόλωνος, την του Πεισιστρατου, την του Κλεισθένου, δημοκρατικωτέραν του Σόλωνος. Εκτην την μετά τα Μηδικά, καθ' ην η εξ Αρείου Πάγου Βουλή επεσάται: έβδόμην την του Επιάτου, του καταλύσαντος την εξ Αρείου Πάγου βουλήν και παραδόντος την αρχην τοις δημαγωγοις: ογδόην και εννάτην την τυραννίδα των τετρακοσίων και την ανόρθωσιν της δημοκρατίας, δεκάτην την των τριάκοντα τυραννίδα, ένδεκάτην και τελευταίαν την από Φυλής και εκ Πειραιώς καθοδον των φυγάδων, οτινες άνθετον πάλιν τη δημοκρατική αρχή την ισχύν, ην έτήρησε μέχρι των χρόνων του Αλεξάνδρου απάντων γάρ αυ-

τος αυτον ποποιήκεν ο δήμος κύριον και πάντα διοικείται ψηφισμασι και δικαστηρίοις, εν οις ο δήμος εστιν ο κρατων.»

Δια της ανακεφαλαίωσης ταυτης περιαιουται το ιστορικόν μέρος του συγγράματος του Αριστοτέλους το δευτερον μέρος, σχεδόν ώσαύτως έντενες, εκθείει τα του άστικου και δικητικου οργανισμου, ου κυριώταται πράξεις εισιν αι εξής. Οι μετέχοντες της πολιτείας άφαιλον να εχουσιν, ως είδαμεν ήδη, άμφοτέρους τους γονείας άστους: οκτακαδικαίετες ενεργήοντο εν τινι δήμω, αφ' ου πρώτον απεδείκνυνον ότι ο γάμος των γονείων ήτο νόμιμος, και ότι δεν ήσαν δούλοι. Εν εκάστη φυλή οι πατέρες αιρουνται τρεις εκ των φυλιτών των ύπερ τα τετταράκοντα ετη γεγονότων, όπως επιμελώνται των εφήτων. Είς τους τρεις τουτους, προσεθίθετο και τέταρτος υπό του δήμου εκλεγόμενος δια χειροτονίας, ως και οι παιδοτρίβαι και οι το όπλομαχην διδάσκοντες. Μετά ενίαύσιον άσκησιν προσήρχοντο πρό της εκκλησίας του δήμου, όπως λαβώσι την άσπιδα και το δόρυ: είτα μετέβαινον εις τα φυλακτήρια, φρουρούντες επι δύο ετη και λαμβάνοντες την χλαμύδα. Μετά τα δύο ταυτα δοκιμαστικά ετη, συγκατελέγοντο μετά των άλλων πολιτών.

Πάσαι σχεδόν αι αρχαι ήσαν κληρωται, πλην του ταμίου των στρατιωτικών και των επι των θεωρικών και του των κρηναών επιμελητου. Αι άργαί αυται δια χειροτονίας εκλεγόμεναι ήρχον εκ Παναθηναίων εις Παναθήναια. Πάσαι ώσαύτως αι στρατιωτικαι άργαί εχειροτονοϋντο. Η Βουλή άπτελειτο εκ πεντακοσίων μελών, κληρουμένων πέντηκοντα εξ εκάστης φυλής. Επρυτάνευε δ' εκάστη τουτων, αι μεν τσσαρες πρώται επι τριάκοντα εξ ήμερας, αι δε εξ ύστεραι επι τριάκοντα πέντε, ακατά σελήνην γάρ ζηουσι τον ενιαυτον. Οι πρυτάνεις συνεσίουον εν τη Οθω. Συνήγοντο καθ' εκάστην πλην των εορτασιμών ήμερών, ο δε δήμος συνήδρευε τετταρίς εκάστης πρυτανείας. Τουτον συνεκάλουσ οι πρυτάνεις, οιτινες παρεσκεύαζον την εργασιαν εκάστης συνεδρίας κανονίζοντες τα των λόγων και προτεινοντες τας δαπάνας. Οι δε κήρυκες και οι πρέσβεις προσήρχοντο πρώτον εις τους πρυτάνεις, και οι φερόντες δε επιστολάς, τουτοις άπέδιδον αυτάς.

Ο επιστάτης των πρυτάνεων έγινετο δια κλήρου. Η προεδρεία διήρκε νύκτα και ήμεραν, δεν ήτο δε δυνατήν αδις τον αυτον γενέσθαι. Ο επιστάτης έτήρει ατάς τε κλεις τας των ιερών, εν εις τα χρήματά εστι, αι γράμματα τη πόλει, και την δημοσίαν σφραγίδα:ν διέμενε εν τη Οθω μετ' τριών άλλων πρυτάνεων υπ' αυτου ύποδεικνυομένων. Οτε δε οι πρυτάνεις συνήγον την βουλήν η τον δήμον, αυτος εκλήρου τους προέδρους των ενένια φυλών, πλην του της πρυτανευούσης φυλής. Εκλήρου ώσαύτως μεταξυ των ενένια προέδρων τον μέλλοντα να διαδεχθη αυτον πρόεδρον. Οι ενένια ουτοι άρχοντες επιμελούντο της εύκοσμίας εν ταις εκκλησιας, έκρινον τας χειροτονίας, και απέβαλλον τους θορυβοϋντας από των εκκλησιών. Δεν ήδύνατο τις να γείνη επιστά-

της πλέον η απαξ εν τω ενιαυτω, ουδε προεδρος φυλης.

Εν τη εκκλησια του δήμου χειροτονοῦντο αι δικαιοκρατείας των στρατηγών και των ιππέων και των άλλων πολεμικών αρχών. Η βουλή των πεντακοσίων ητο εν πρώτοις ακυρια και χρήμασι ζημιώσαι και δῆσαι και αποκτείναι· ἀλλ' όμως το δικαίωμα τουτο αφηρέθη απ' αὐτῆς, δικαιοκρομένο Λυσιάχου τινός, δι' ἀφείλετο ο Εὐμελίδης, υποστηρίξας ότι άνευ τῆς κρίσεως του δικαστηρίου ουδεις των πολιτών ηδύνατο να καταδικασθῆ εἰς θάνατον.

Η βουλή εκρινε τους διαχειριζομένους τα χρήματα· ἀλλ' αι κρίσεις αὐτῆς υποβάλλονται εἰς το δικαστήριον. Εδοκίμαζε τους βουλευτας τους τον υστερον ενιαυτον βουλευσαντας· προτερον ηδύνατο ν' αποδοκιμάσῃ αὐτούς, ἀλλὰ βραδύτερον και κατά τους χρόνους του Αριστοτέλους οι αποδοκιμαζόμενοι βουλευται έποῖουν έρεση εἰς το δικαστήριον. Η βουλή έπεμελείτο ωσάυτως των νεωσοικων και τῆς στρατολογίας των ιππέων.

Μετα την βουλήν ο Αριστοτέλης ποιείται λόγον περι των αρχών ος εινε αποθεμένη η διατήρησης των ναών και περι των αστυνομιών, των επίβλεπόντων την εν ταξοδοῖς τάξιν και ευκοσίαν. Εκ τούτων πέντε αρχουσι εν Πειραιε, πέντε δ' εν άστει, έχοντες πολλούς δημοσίους υπηρέτας. Υπήρχον ωσάυτως αγορανόμοι έποπτεῦντας τας αγοράς, μετρονόμενι διά τον των μέτρων και σταθ μών έλεγχον, σιτοφυλάκες επίβλεποντες την κατασκευήν του πωλουμένου άρτου και του έξωθεν κομιζομένου σιτου την ποιότητα.

Τα καθήκοντα των ένδεκα ησαν έπιπονώτερα. Διά κλήρων διοριζόμενοι έπεμελούντο των δεσμοτηρίων, εν εἰς εκρατοῦντο οι λωποδύται, οι δούλοι, οι φονεῖς, πάντες οι επί πλημμελήμασι και κακουργήμασι κατηγορουμένοι, εἰς οι Ένδεκα ωφείλον να καταδικώσιν. Έτερα αρχή, ηττον έπιφοβος, άποτελουμένη εκ τεσσαράκοντα τεσσαρων μελών, κληρουμένη τεσσαρων εἰς εκάστης φυλῆς, περιερχόμενοι τους δήμους εδίκαζον τα μέχρι δέκα δραχμῶν μικρά ζητήματα, παραδίδοντες τα υπερβαίνοντα το ποσόν τουτο εἰς τους διαιτητάς. Έαν δὲ η διαιτησία δέν εγίνετο άποδεκτή, προσέτρεχον εἰς το δικαστήριον. Οι διαιτηταί έπρεπε να εινε εἰρηκονταεῖς, οι δ' άποποιούμενοι την αρχήν ταύτην εγίνοντο άτιμοι. Άλλοι άρχοντες κληρούμενοι ωσάυτως, έπετήρουν την διατήρησιν των οδῶν· εἰς δέκα δὲ λογιστάς και ισραήλους συνήγορους άνετίθετο η εξέλεξις των ύπευθύνων, εἰς ηδύνατο να εναγάγῃσι πρό του δικαστηρίου επί σφετερισμῶ των δημοσιων η καταχρήσει. Γραμματεῦς δὲ τις διαμένων εν τῷ πρωτανειῷ εφύλαττε τα υπό του δήμου άποφασιζόμενα ψηφίσματα. Ο γραμματεῦς ητο άλλοτε χειροτονητός, ἀλλ' από των χρόνων του Αριστοτέλους, εγίνετο κληρωτός. Ο δήμος έχειροτονοει και τον εγκλησιος και τῆς βουλῆς τα ψηφίσματα, οστις ουδενός ην κύριος ἀλλὰ του αναγκωναι.

Μετα την περιγραφήν άλλων τινῶν αρ-

χῶν, θρησκευτικῶν τινῶν εορτῶν και των Παναθηναίων, ο Αριστοτέλης ποιείται λόγον περι των αρχόντων, οἵτινες κατά τους χρόνους αὐτου εγένοντο κληρωτοί άφ' οτου οι υποψήφιοι υπέκυπτον εἰς τὴν σοβαρωτάτην δοκιμασίαν πρό του δικαστηρίου περι αὐτῶν και τῆς οικογενείας αὐτῶν. Γενομένοι δὲ δεκτοί δι' ιδιαιτεράς ψήφου, εβάδιζον πρός τον λιθον ωμυον τον ορκον, ότι θα άρξωσι δικαίως και κατά τους νόμους, ότι ουδέποτε θα δεχθῶσι δῶρα διά τας αποφάσεις αὐτῶν ακάν τι λάθωσιν άνδριάντα αναθήσειν χρυσόν». Εἶτα εβάδιζον εἰς την Ακρόπολιν και πάλιν εκει ταῦτα ωμυον, και μετα ταῦτα εἰς την αρχήν εισηρχοντο.

Ο άρχων, ο βασιλεύς και ο πολέμαρχος ελάμβανον εκαστος δύο παρέρους, οἵτινες εγίνοντο δεκτοί υπό του δικαστηρίου και ευθύνας εδίδσαν. Ο άρχων άμα εισηλθων εκήρτυτε την περιουσίαν αὐτου, ητις οτε παρρητερο τῆς αρχῆς δέν έπρεπε να εινε μεγαλύτερα, ης εἶχε πριν εισηλθῃ εἰς αὐτήν, εἶτα διωρίζεν εἰς άπάντων των Αθηναίων τρεις τους πλησιωτάτους, οἵτινες έπράττον τα των θεατρικῶν παραστάσεων, την άποστολήν τῆς τριήρεως εἰς Δῆλον, την πρεσβειάν εἰς το ιερόν του Ασκληπιου, τα μεγάλα Διονύσια και άλλας θρησκευτικῆς εορτάς. Άλλοτε ο δήμος εχειροτονοει δέκα πολίτας, καταβάλλοντας άπασαν την δαπάνην, ἀλλ' επί Αριστοτέλους εκληροῦντο, και εδιδον εκάστω αὐτῶν εκάτον μνάς διά τας απαιτούμενας δαπάνας. Οἱ τοι δὲ έπεμελούντο και των ορφανῶν άμοτερόων των φυλων, ακαι των γυναικῶν οσαι αν τελευτήσαντος του άνδρός σκήπτωνται κύειν».

Ο άρχων βασιλεύς επεμελείτο πάντων των άφορώντων εἰς τα μυστήρια, μετα των υπό του δήμου διδομένων αὐτῷ έπιμελητῶν, δύο μὲν εἰς Αθηναίων άπάντων, ένα δ' Εὐμολπιδῶν, ένα δὲ Κηρικῶν. Εκανόνιζε τους των λαμπάδων άγώνας και τας πατριους θυσίας. Έαν παρημέλει τινά των ὑπάντων, κατηγορεῖτο επί άσεβείας. Αὐτός εδικαζε πάσας τας άφορώσας εἰς τα ιερά άμφοισθητήεις· άνέκρινε πάντας τους φόνους, τας φαρμακείας, τας πυρκαϊάς, αἰτινες εἶτα έφίροντο, αν εκ προνοίας, πρό του Αρείου Πάγου. Έτερα δικαστήρια· ως το επί Παλλαδιῷ, τῷ επί Δελφινῷ και το εν Φρεαττοῖ εδίκαζον τους εν άμύνην διαπραχθέντας φόνους. Οτε ο βασιλεύς εδικαζεν, έφερε στέφανον. Εδικαζε δὲ, παρισταμένων και των φυλοβασιλέων, προκειμένου περι άπωλείας ζωῆν η θντων άψύχων.

Ο άρχων πολέμαρχος, έποῖετο θυσίας τῆς Αρτέμιδι και τῷ Αρει· διετίθει δὲ τα έναγίσματα τα τελοῦμενα πρός ανάμνησιν του Αρμυδιου και του Αριστογείτονος, και περι των εν τῷ πολέμῳ τετελευτηκόων. Εδικαζεν ιδίῃ τας διαφοράς των μετοικων και των ισοτελῶν ως και τας ήρήμην.

Οι θεμοθεταί ωρίζον τας ημέρας, καθ' ας τα δικαστήρια εδει να δικάζωσι και εἰδοποιούν πάσας τας αρχάς· προσέτι δὲ εισηγγελλον εἰς τον δήμον τας γραφάς παρανομων, πάσας τας έμπορικῆς και μεταλλικῆς και τας των δούλων δικας, οἵτινες προσέβαλον πολιτήν τινά. Ηρμήνευον τας διεθνείς συν-

θήκας τας ύποκειμένας εἰς άμφοισθητήεις. Εδικαζον τέλος τας εἰς Αρείου πάγου πεμπόμενας αὐταῖς ψευδομαρτυρίας.

Εκλήρουν δὲ και δέκα άθλοθέτας, ένα εἰς εκάστης φυλῆς, οἵτινες ηρχον τίσσαρα ετη, και διωκουν την τε πομπήν των Παναθηναίων και τον άγώνα τῆς μουσικῆς και τον γυμνικόν άγώνα και την ιπποδρομίαν. Υφαινον δὲ τον ιερόν πέπλον, και διένεμον τοῖς άθληταῖς το από των μοριῶν υπό του άστεως συλλεγομένων έλαιον, όπερ ιδιαιτεράς τυγχάνον κατασκευῆς άπειθετο εἰς την άκρόπολιν, εἰς ης οι άθλοθέται παραλαμβάνοντες, εδιδον τοῖς νικῶσι των άγωνιστῶν, κατά τα Παναθηναία, ως άθλα διά τους γυμνικούς άγώνας και την ιπποδρομίαν, εν φεἰς τους εἰς τὴν μουσικὴν νικῶντας, εδιδον άγγυρον και χρυσῶν· εἰς δὲ τους ερανδρωτάτους των άθλητῶν εδιδον άσπίδας.

Επί Αριστοτέλους οι στρατηγοί, οι πρότερον παρά του δήμου, εἰς άφ' εκάστης φυλῆς, χειροτονοῦντο εἰς άπάντων. Εἰς τούτων ηγεῖτο των όπλατῶν οτε μεταβαῖνον εἰς εστρατείας· δύο έτεροι ηγούοντο των εν Πειραιε, εἰς μὲν εἰς την Μουνησίαν, εἰς δὲ εἰς την ακτήν· έτερος ηγεῖτο των συμμοριῶν, έπιφορτισμένος την διατήρησιν του στόλου, οι δ' έτεροι δύο εχρησιμοποιουοντο κατά τας περιστάσεις.

Εν εκάστῳ δὲ πρωτανειῷ άπεράζον εν οι στρατηγοί ηρχαν καλῶς· εν δὲ διεπραξαν σφάλματα εισηρχοντο εἰς το δικαστήριον· υπό τους στρατηγους δέκα ταξίχχοι, εἰς άφ' εκάστης φυλῆς, ηγούοντο των φυλετῶν και καθίστασαν τους λοχαγούς. Έχειροτονοῦν δὲ και δύο ιππέαρχους, έχοντα εκάτερον υπό τας διαταγῆς αὐτου πέντε φυλάς· εχειροτονοῦν δὲ και δέκα φυλάρχους· άντιστοιχούντας πρός τους ταξίχχους των όπλατῶν. Η Λήμνος εἶχεν ιδιον ιππαρχον.

Εν τῷ εἰρηκοστῷ τρίτῳ και τελευταίῳ κεφαλαίῳ, ο Αριστοτέλης άπτεται του οργανισμού των δικαστηρίων· όμως δυστυχῶς ο πάμπρος δέν περιέχει η τριακοντάδα γραμμῶν του υπολοιπου όντος δυσαναγνώστου. Ίδου τα όλίγα άτινα εἰς αὐτου μακθάνομεν. Οι δικασταί εκληροῦντο υπό των αρχόντων εν ταῖς φυλάς. Ο δικαστής έπρεπε να εχη ηλικίαν πλέον των τριάκοντα ετών, εζηροῦντο δὲ μόνον οι οφείλοντες τῷ δημοσίῳ και οι γενομένοι άτιμοι· εν δὲ εἰσέδουε τυχαίως εν τῷ δικαστηρίῳ άνάξιός τις, οι δικασταί καταδίκαζον αὐτον εἰς βαρύνπρόστιμον, εφουκίκετο δὲ εἰς ου άπέτις από τε πρότερον όρλημα και ο, τι αν αὐτῷ προστιμήσῃ το δικαστήριον». Εκαστος των δικαστῶν εἶχε άπινάκιον κύβινον, έπιγεγραμμένον το ένομα το έαυτου πατρόςθεν και του δήμου και γράμμα εν των στοιχείων μέγεθου Κ. Οι δικασταί διηροῦντο κατά φυλάς εἰς δέκα μέρη, ο δ' άριθμός των μελών εἰσοῦτο πρός εκαστον γράμμα. Οτε ο θεμοθετης έπεκλήρω τα γράμματα τα ύποδεικνύοντα την κατάταξιν, ο ύπρέτης έφερεν έφ' εκαστον δικαστήριον το γράμμα το λαχόν.

Μέχρι του κεφαλαίου τουτου ο πάμπρος ειναι ευαναγνώστου· ἀλλ' όμως πιθανώτατα ο συγγραφεύς εἶχε τελειώσῃ το έργον· ελ-

λείπει δ' εν τῷ αντίγραφῳ μικρόν μέρος. Τοιαύτη η ανάλυσις τῆς πολιτικῆς ιστορίας των Αθηνῶν υπό Αριστοτέλους. Αναμεινόντες τας πάντοειδεις έργασίας, ας το έργον τουτο θα προκαλήσῃ, δυνάμεθα από τουδε να καταδειξώμεν πορίσματα τινά προφανῶς εκ τουτου εξαγόμενα.

Πρώτον, αν και άτελής, δίδει ημῖν περι τῆς Αθηναϊκῆς πολιτείας περιγραφήν, όμοίαν τῆς οποίας δέν παρέχει η αρχαιότης.

Ο Ηρόδοτος, ο Θουκυδίδης, ο Πλάτων και ο Ξενοφῶν μάλιστα όλιγαριθμούς παρέσχον πληροφορίας, ενφ' ο Αριστοτέλης τελειῶς γνωρίζει ημῖν αὐτήν. Ουδέμια ως πρός τουτο ισχύει άμφιβολία. Δύναται τις εἰπεῖν μετὰ ταχίαιαν ανάγκησιν, ότι ουδέν κανόν γνωρίζει ημῖν ο Αριστοτέλης. Αληθές, ἀλλὰ παρ' αὐτου, παρ' αὐτου και μόνου, πάντες οι μεταγενέστεροι συγγραφεῖς, ο Πλούταρχος, ο Αρποκρατίων, ο Πολυδευκής ηρυσθησαν οσα εγραψαν. Ειναι η ανεξάντλητος πηγή εἰς ης ηντλησῃν εδιδαζεν αὐτους πριν ουτοι διδάξωσιν ημῶς· ἀλλ' όμως σημερον ο Αριστοτέλης όμιλεῖ ημῖν απ' ευθείας, η δὲ τιμῆ άνήκει αὐτῷ.

Έτερον συμπέρασμα, ουχ ηττον βέβαιον, ειναι ότι διά του νεου τουτου έργου κατανοοῦμεν κάλλιον η πρότερον τις ητο η περιφημος συλλογή των πολιτειῶν, ην τοσοῦτον εζητήμα ο Κικέρων. Δέν ητο, ως ηδύνατο τις να πιστεύσῃ, απλή συλλογή εγγράφων δδακτικῶν ως επί το πλείστον. Ητο ανάλυσις των εκάτων πεντηκοντα πολιτειῶν, γενομένη υπ' αὐτου του Αριστοτέλους, ου το πνεῦμα εζητήαζεν αὐτας ιστορικῶς και πολιτικῶς, φιλοσοφικῶς και φυσικῶς. Ος ιστορικῶν δέν εγνωρίζομεν τον Αριστοτέλη· ειναι όλιγώτερον του Θουκυδιδου αστηρός, ἀλλ' ακριβῆς και λεπτολόγος. Έαν υπήρχε τι δυνάμενον να επαυξήσῃ την δόξαν αὐτου θα ητο η του Βρετανικου Μουσείου άποκάλυψις αὐτῆ· ἀλλὰ δι' αὐτον ο ανθρωπίνος θαυμασμός εζητήλησε πάντα τους τύπους, και τα εγκώμια. Εἰκόνας τας Αθῆνας και την πολιτείαν αὐτῶν διά τοσοῦτω ζωηρῶν και δικαίων χρωμάτων, ωστε άνέστησεν, οὔτως εἰπεῖν, αὐτας ημῖν. Κατέδειξεν ημῖν εν πάσῃ πραγματικότητι τον πολιτικόν βιον τοσοῦτον μέγαν, ωστε ουδεις λαός, ουδ' αὐτός ο Ρωμαϊκός, ουτε να τον υπερβῆ, ουτε να εἰσωθῆ πρός αὐτον δύναται. Τουτο δὲ, διότι αι πλείστα των αρχῶν ησαν εν Αθῆναις κληρωταί, πᾶς δὲ πολιτής, εἰς οἱαν δήποτε και αν άνηκε τάξιν, προσεπάθει να διεγθῆ ικάνος πρός εκπλήρωσιν· αὐτῶν, άρῶν άνετίθεντο αὐτῷ.

Έαν ο θεός έπροκίσει την αθηναϊκήν γενεάν δι' υπερανθρώπων δώρων, η γενεα αὐτη εδειχθη αξία των δικαιωμάτων, άτινα η θεια πρόνοια παρεχώρησεν αὐτῇ. Αλλ' αι Αθῆναις, εἰ και εινε θάυμασιον ύποδειγμα πάσης δημοκρατίας, εινε ωσάυτως δι' αὐτας μέγα και άπειλητικόν μάθημα. Η αθηναϊκή δημοκρατία ηρχετο προαγομένη από των ηρωικῶν χρόνων του θεοῦ και του Κοδρου· καιτοι δὲ συνεχεις ησαν αι μεσοβασίλειαι τῆς τυραννίδος, προώδευεν άπασύτως επί επτά η οκτώ αἰώνας, μέχρις ου η δύναμις αὐτῆς έφερεν αὐτήν ολε-

θῆως πρός την δημαγωγίαν, εν η άπώλεσε την τε ισχύν και την τιμήν. Έαν η ιστορία διδάσκει τους λαους έπωφελῶς, η ιστορία εἰνα Αθηνῶν εινε η πάντων σαφεστερα· ένακα δὲ έργων, οἱον το του Αριστοτέλους, η έπιστημος αὐτη παραίνεσις δύναται να καταστῆ ωφέλιμος, εν τα σφάλματα και αι δυστυχίαι των άλλων δύναται να εμπνεύσῃσι την σοφίαν εἰς τους θαυμάζοντας αὐτά, και μη αναλογιζομένους ότι δύναται να συντριβῶσιν επί των αὐτῶν σκοπέλων.

Πρῖν τελειώσωμεν συγχάρομεν και πάλιν τῷ κ. Μ. F. Kenyon και τοῖς συνεργάταις αὐτου διά την μεγαλόπρεπῃ δημοσίευσιν αὐτῶν. Ο κ. Μ. F. Kenyon ανέγνω το χειρόγραφον. Ο κ. G. F. Warner αντιπαρίβαλε την αντίγραφην πρός το πρωτότυπον· αι δὲ τυπογραφικαί διορθώσεις άνεγνώσθησαν και πάλιν υπό των κ. E. Maunde Thompson, Warner και Edward Scott. Πανομοιούτυπον του ελληνικου κειμένου εδημοσιεύθη ιδιαιτεράς· ένα δὲ μηδέν ελλείπει εκ του τόμου τουτου, προσέθεσαν πίνακα πανομοιούτυπον τῆς πρώτης σελίδος του παύρου, του περιέχοντος τους λ/σμούς ιδιοκτητου η οικονομου τινός.

Τέλος εκφράζομεν έλπίδα τινά, ότι αι εν Βερολίῳ και Λονδίῳ γενομένη ανακαλύψεις δέν θα εινε αι τελευταίαι· οι δύο ουτοι πάμπροι μαρτυροῦσι τουτο. Οι Έλληνες κατέγον την Αίγυπτον επί οκατοκasia ετη, από τῆς ίδρύσεως τῆς Αλεξανδρείας υπό Αλεξάνδρου, εν ετει 331 π. Χ., μέχρι τῆς Αραβικῆς κατακτήσεως. Επί δὲ τῆς γῆς ταύτης των Φερῶ ησαν πολλοί σοφοί και φιλόκαλοι Έλληνες. Η βιβλιοθήκη τῆς Αλεξανδρείας ητο η μεγίστη τῆς αρχαιότητος, μια δὲ των μεγίστων του κόσμου. Πλείστα αίτια συνετέλεσαν πρός καταστροφήν των χειρογράφων· ἀλλ' όμως πιθανῶς υπάρχουναι πλείστα τουτων εἰρηνηθέντα και διατηρηθέντα υπό τῆς τύχης.

Μόνον οι πάμπροι εἰρηνηλάξαν τα μυστικά ταῦτα. Πανταχού αι ερευναι άπέθησαν εἰς μάτην· μόνον εν Αιγύπτῳ δύναται ν' αποβῶσι γόνιμοι. Από τουδε δὲ δυνάμεθα, νομίζω, να βεβαιώσωμεν, ότι οιαδήποτε ανακάλυψις, όση και αν εινε σπουδαία, δέν θα εινε σπουδαιοτέρα ταύτης, ης ανάλυσιν εχαράξαμεν.

ΑΛ. ΚΑΡΑΛΗΣ

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

Μυθιστορία

(Συνέχεια)

ΙΕ'

Δεκαπέντε ημέρας βραδύτερον άκ. δὲ Λιβου εύρίσκετο εν τῇ επαύλει του τῆς Βλεσούα, περιεστοιχισμένος υπό τῆς συζύγου, των τέκνων, και των εγγόνων του, οἱς προσετίθετο πλήθος κελημένων και φίλων. Διηγέ μεγαλόπρεπῃ και ζωηρῶν πυργοδοσποτικῶν βιον εν μέσῳ άνισείας και χάριτος. Εἰς τας άπολαύσεις του βίου τουτου προσετίθεντο τα συμπέροντα, αι ασχολίαι, και αι παντοειδεις έργασίαι του. Μετα πολυμήνον

άπουσίαν ο κόμης, φυσικῶ τῷ λόγῳ, εύρε πλείστας ενασχολήσεις εν τῇ επαύλει του, ωστε καιτοι μὲν έλυπείτο διά την άπουσίαν τῆς φιλάτης του, δέν τῷ έμενε όμως καιρῶς πρός άνίαν.

Κατά τον χρόνον τουτον η Σουλβία έμενε μόνη, περιωρισμένη εν τῇ έξοχῇ τῆς εν Νορμανδίῃ και μη έχουσα άλλην άπολαύσιν εἰμη την άνάμνησιν του Ραυμόνδου. Συναναστοεφετο μετ' όλιγίστων άνθρώπων, διότι εγίνωσκε ποσον δυσχερῆς εινε η θέσις μόνης γυναικός, ποσον κακεντρέχως παρεξηγούνται και αι ελάχισται αὐτῆς πράξεις και ποσον ταχέως φίλος, πρός δι γυνή, υπό τοιαύτας περιστάσεις γυνή, δεικνύει οικειότητα μεταμορφουται εἰς επικίνδυνον η τουλάχιστον εἰς φορτικόν μνηστήρα. Πλέον η ποτε, ηδη οτε ηγαπάτο, έπεθύμει να τηρησῃ άναπλήπτον διαγωγῆν, και να μη δώσῃ ουτε επί μίαν στιγμήν άνησυχίας πρός τον Ραυμόνδον. Οα τῷ ητο πολυ άλγεινον να την ιδῇ συκοφαντουμένην και αὐτός να μη δύναται να την υπερασπίσῃ. Δέν έπρεπε να τῷ γίνῃ πρόξενος ουτε τῆς ελαχίστης μερίμνης, δέν έπρεπε να τῷ δώσῃ την δυσασκείαν να μάθῃ ότι άλλος έμενε παρ' αὐτῇ ενφ' εἰκείνος ητο καταδικασμένος να μένη μακρῶν τῆς. Η υπερβολῆ τῆς λεπτότητος ταύτης την δῆλσε να μείνη εν εντελεί άπομονώσαι, και, οταν παρῆ τῆς θελήτην τῆς ηναγκάζετο να δεχθῆ εἰσπεψῖν τινά η να ανταποδώσῃ τοιαύτην, ενόμιζεν ότι πρέπει να τηρῆ τοιαύτην έπιφύλαξιν και ψυχρότητα, ωστε να άποθαρρύνῃ την επανάληψιν τῆς.

Άλλως τε ηγάπα την μοναξίαν. Ητο ηττον καχωρισμένη του φίλου της οταν, μακρῶν πάντων, έμεινε μόνη μετὰ των περι αὐτου ρεμβασμῶν τῆς. Ο ρεμβασμός, η διηνεκῆς άνάμνησις, ισουδυναμει πρός την παρουσίαν. Μόνον δὲ οσοι εδοκίμασαν ταῦτα δύναται να γνωρίζωσι ποσον άσφατοι και συνεχεῖς συντροφος εινε! Η διθήεις τῆς παραφόρου καρδιάς τῆς ηρέσειτο πλείοτερον εἰς την μόνωσιν μετὰ τῆς εἰκόνας εἰκείνου η εἰς τας ματαίας ευχαριστήσεις άνευ αὐτου, ευχαριστήσεις άλλως τε, αἰτινες ταράττουσι τους ρεμβασμούς, τον άπεμάκρυνον αὐτῆς, ως ενόμιζεν. Η μεγαλειτέρα τῆς χραῆ ητο αι έπιστολαί, ας ελάμβανε παρ' αὐτου και ας τῷ εγραπεν. Αλλά και δι' αὐτας ησαν αναγκαίαι άπασαι αι προφυλάξεις αἰτινες παντοιοτρόπως και άειποτε εδέμισυσαν την διαγωγῆν των. Ο Ραυμόνδος τῇ εἶχεν υποδειξει τας ημέρας καθ' ας εἶχε πλείονα ευκαιρίαν όπως άφιερουτῃ εἰς την μετ' αὐτῆς άλληλογραφίαν· έπρεπε λοιπόν να τας περιμένη, να συγκατῆ τας όρμῆς του αἰσθηματός της, να αναβέλλῃ την άμεισον εκφρασίν του, να προσδοκῆ την ευχαριστήσιν, να άπομακρύνῃ την άνοπομονοσίαν, να φεισεται των διαλύσεων ένα γράφη καθ' ώριμείνας ώρας! Τότε, ένα καθουσχάζῃ την άνοπομονοσίαν και διασκεδάζῃ την άνίαν τῆς ηρχιζε την έπιστολήν πρό μίας η και δύο ημερῶν, και τοιοουτρόπως έφθικεν ανεπαισθήτως να γράφῃ οὕτω εἰς δέκα σελιδας πάντοτε προσπαθούσα να διαφύγῃ την φλυαρίαν της, ως την άπεκάλει η ίδια. Αλλά

Διαφεύδεται κατηγορηματικῶς ἡ προσχώρησις τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν τριπλὴν συμμαχίαν. — Ὁ Κάριανος, ὁ πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἐδήλωσεν, ὅτι αἱ Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι δέον ἂν ἀπορροφήσωσιν ἅπαν τὸ μετὰ τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ἐμπορίων. — Κατ' εἰδήσεις ἐκ Βερολίνου, μετὰ τὴν προσεχῆ συνάψιν τῆς αὐστρουγγρικῆς συμβάσεως, διαπραγματεύσεις θέλου ἀρχίσαι μετὰ τῆς Σερβίας, τῆς Ἑλβετίας, καὶ τῶν λοιπῶν Κρατῶν. — Συλλαλητήρια διαπραγματεύσαν ἐν Μασσαλίᾳ, Βορδῶ, καὶ ἄλλαις μεσημβριναῖς πόλεσι πρὸς διαμαρτύρησιν κατὰ τῶν νέων περὶ τελευταίου δασμολογίου σχεδίων. — Ὁ ἡγεμὼν Φερδινάνδος μετὰ τῆς μητρὸς του Κλημεντίνης ἐπέστρεψαν ἐκ Φιλιππουπόλεως εἰς Σερβίαν. Ὁ διάδοχος τοῦ Βέλτουφ Νάπολεον ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἐπὶ τῆς παραλίας ἑδοῦ μετὰ τὴν Τερζάτης καὶ Μιραμάρ ἀνευρέθη δι' ἀνασκαφῶν μεγαλοπρεπὲς ρωμαϊκὸν θέατρον. Τὸ σωζόμενον οἰκοδόμημα ἀποτελεῖται ἐξ ἐξωτερικοῦ τείχους πολυγωνικοῦ καὶ ἐξ ἐσωτερικοῦ κυκλικοῦ, διαμέτρου 45 μέτρων. — Ἐν τῇ ἐνταύθα Γαλλικῇ Ἀρχαιολογικῇ Σχολῇ ἐπανελήθησαν αἱ ἀρχαιολογικαὶ διαλέξεις. Τὴν 6 τῆς ἡμέρας ἐγένετο ἡ πρώτη συνεδρίασις καθ' ἣν ὁμιλήσαν ὁ διευθυντὴς αὐτῆς κ. Ὠμόλλ καὶ ὁ κ. Δαγκράν.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Τὴν 20 προσεχούσας Μαΐου συνέρχεται ἐν Μονάχῳ τὸ τεσσαρακοστὸν πρῶτον συνέδριον τῶν Γερμανῶν φιλολόγων, ὅπερ δὴ διαρκεῖ ἐπὶ τεσσαρὰς ἡμέρας. Ἐν αὐτῷ μετὰ ἄλλων ὁ ἐκ Νυρεμβέργης καθηγητὴς κ. Λέγερ θὰ ἐμιλήσῃ περὶ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. — Ἐγένετο ἡ πρώτη συνεδρίασις τῆς πρῆς τινος καιροῦ ἰδρυθείσης πρώτης Ρωσικῆς ἀστρονομικῆς ἑταιρίας. ἐν ἣ ἐξεφωνήσας τὸν ἐναρκτήριον λόγον ὁ καθηγητὴς κ. Μπρέτικεν. — Νέος κομήτης σχετικῶς μέγας καὶ λαμπρὸς ἀνεκαλύθη ὑπὸ τοῦ ἀστρονόμου Δένιγγ ἐν Βουατόλῃ. Ὁ κομήτης οὗτος κινεῖται ταχέως πρὸς ἡμᾶς. — Ὁ ἐν Ἰνῆν καθηγητὴς Βαρδελίμπεκ ἀνευρὲν ὀλιγοσέλιδον ἰδιόγραφον σύγγραμμα τοῦ Γκαίτε ἐπὶ θεμάτων τῆς συγκριτικῆς ἀνατομίας. Δεπτομερεστέρως ἀνακοινώσας θὰ κἀμῃ ὁ καθηγητὴς ἐν τῷ κατὰ Μαίον συνερχομένῳ συνεδρίῳ τῶν Γερμανῶν ἀνατόμων. — Ἐν τῇ ἐνταύθα Ἐταιρίᾳ τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ὁ κ. Αἰγινίτης διευθυντὴς τοῦ ἡμετέρου Ἀστεροσκοπείου ἐποίησε διάλεξιν περὶ διαφόρων ἀστρονομικῶν ζητημάτων, παρισταμένων καὶ τῶν μελῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. — Ἐν Βουκουρεστίας ἐκδόθη ἡ ἐπιτηρὶς τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας, καθ' ἣν μετὰ ἄλλων ἀπήγγειλε ρουμανιστὴ καὶ ἡ Βασίλισσα ἐπὶ τούτῳ γραφέν ὑπ' αὐτῆς ἐπικύβη ποιήμα, ὑπόθεσιν ἔχον τὴν ἐν Δακίᾳ εἰσβολὴν τῶν Ρωμαίων. — Ἡ αὐτὴ ἀκαδημία ἐξέλεξε μέλος αὐτῆς ἀντικειστὲλλον τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Μανουὴλ Γ. Γεδεών.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ἐν ἐπὶ τούτῳ κληθεῖσα καλλιτεχνικῇ ἐσπερίδι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κ. Δ Κορομηλά ἐξετέλε-

σθσαν ἐπὶ κλειδοκυμβάλου διάφορα ἀσματὰ νέου κωμειδολογίου τοῦ κ. Κορομηλά, τοῦ Ἐκρεμοῦ Ἐδίαζοῦ. Ἐχειροκροτήθη δ' ἐπανειλημμένως ὁ ἐκτελεστὴς καὶ συνθέτης τῶν κ. Γ. Ἀνάργυρος διὰ τὴν χάριν καὶ τὴν κομψότητα αὐτῶν. — Ἡ ἀ' Ἐφημερίς τῶν Κυριῶν ἐνα συντελεσθῆναι εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθηματος παρὰ τῷ γυναικίῳ φύλῳ ἐν Ἑλλάδι καὶ εἰς τὴν παρ' αὐτῷ εὐρύτεραν καὶ συστηματικώτεραν διὰδοσιν τῶν καλῶν τεχνῶν διαγράψασε καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς κυρίας, ἧς ἡ ἐναρκὶς ὁρίσθη διὰ τὴν 1 Μαΐου 1891. Ἐν τῷ Ἐμπορικῷ Μουσείῳ τῆς Βιέννης ἐνεκαίνισθη ἔκθεσις πολυτῶν ἀνατολικῶν ταπητῶν ἐκ Καυκάσου, Περσίας, Μέσης Ἀσίας, Σμύρνης, Βοσνίας καὶ ἄλλων χωρῶν. Εἰς τῶν ἐκθετῶν εἶνε καὶ ὁ Σάχης τῆς Περσίας. — Νέον μελόδραμα τοῦ Μασσενέ, ἐπὶ στίχων τοῦ Ρισπέν, ἐδόθη τὴν 16 Μαρτίου ἐν τῷ Παρισίνῳ Θεάτρῳ τοῦ Μελοδράματος τὸ ἔργον ἐπιγράφεται ὁ Μάγος. — Ὁ ἐν Λυὼν ἀποθανὼν ποιητὴς Ἰωσήφινος Σουλαρὸς ἐγεννήθη τῷ 1815 ἔγραψε δὲ τὸ πρῶτον γινώσκον τῷ 1856 διὰ τῶν Sonnets Humoristiques, ἅτινα ἐκνήθησαν τότε μεγάλα ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Σίμωνος καὶ Saint-Beuve. — Οἱ Γερμανοὶ ἐργάται τῶν μεταλλείων πρὶν ἀπελθῶσιν ἐκ Περσίας κατέθεσαν στέφανον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ποιητοῦ Ἑβρίκου ἄνευ μὲ τὴν ἐπιγραφὴν: «Οἱ ἐργάται τῶν μεταλλείων πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῶν ἄντων».

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Α. Δ. Βόρον. Οἱ ἐν Πάτραις κ. κ. Π. Ε. Γ. Π. καὶ Κ. Κ. ἐνεγράφησαν καὶ ἐστάλησαν αὐθιμὲρον τὰ φύλλα ἐξ ἀρχῆς. Ἐυχαριστοῦμεν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς περὶ ἀπολιτικῆς ἑβδομάδος ἰδέας σας ἐπιζητοῦμεν νὰ μὴ τὰς διαφεύσωμεν. — Ὁ αἰωτὰ τοῖς κ. κ. Μ. καὶ Δ. Ἰωάννινα. Ἐνεγράφησαν ἐστάλησαν ἐξ ἀρχῆς. — Χ. Χ. Τρίκκαλα. Ἐγράψαμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ. Παρὰ τοῦ κ. Σκ. ἐλήθησαν τὰ δύο χειρόγραφα καὶ ἐφυλάχθησαν. Ἐπὶ κληνδῶρον μεμθράνης οὐδεμίαν ἔχομεν εἰδήσιν. — Κ. Π. Γ. Αἰ. Σερ. αἰ. τ. κ. αἰ. εἰ. κ. ο. ε. δ. ἐν. θὰ δημοσιεύσῃ κατὰ σειράν ἄλλα κατὰ διαστήματα ὡς οὖσαι αὐτοτελεῖς. — Π. Χ. Βουκουρεστίων. Ἡ συνδρομὴ τοῦ κ. Μ. Μ. τοῦ π. ἐ. ἐλήθη. Γράφομεν. — Μ. Μ. Τ. α. λ. α. ζ. ι. ο. ν. Ἐγράψαμεν. Ἀποδείξει ἐστάλη. — Κ. Π. Σ. α. μ. ο. θ. ρ. κ. κ. ν. Φ. Ε. Ρ. α. ι. δ. ε. σ. τ. ο. ν. Ἀρ. Π. κ. αἰ. Μ. Δ. Γ. Μ. α. σ. α. λ. ι. α. ν. Ἐλήθησαν. — Π. Ε. Π. Β. ο. ε. τ. ω. ν. Ἐνεγράφησαν, ἐλήθησαν. — Κ. Β. Ρ. ο. δ. ε. ν. Ἐλήθησαν. — Ε. Ε. Ρ. Ὀδησῶν. Ἀναμένον ἀπάντησιν τίλος πάντων! — Β. ἦ. σ. σ. φ. Ἡ θανούσα Ἀγγελικὴ Κώστη Σιαφάκα, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μάρκου Μαντάρη, εἶχε μᾶλλον, ὡς μάς ἔλεγε φίλος τις γνωστὸς αὐτῆς, τὴν ὑπὸ τῶν ἰστορικῶν μας ἐπισημομένην κατὰ τοῦ πατρὸς τῆς μορφήν περὶ προδοσίας. Ἐνείδεν ἡμῶς τοὺς ἰστορικοὺς διότι δὲν ἐφρόντοιν νὰ μάθοσιν ἀκριβῶς τὰ κατὰ τὸν πατέρα τῆς καὶ τὰς δικαιολογίαις, αἵτινες τάσσονται φυσικώτατα κατὰ τῆς μορφῆς ταύτης. — Π. Ζ. Εἰς Ταγγάνιο ν. Ἐπάρχει καὶ δημοτικὸν παράδοσιον καθ' ἣν, ἔδαν διεμισθῶσιν ὁ θεὸς τὸν κόσμον εἰς τὰ διάφορα ἔθνη τοῦ καὶ ἠρώτησεν αὐτὰ ἂν εἶνε εὐχαριστήματα, δια ἀπεκρίθησαν νὰ εἶ: ἐκτός τοῦ Ρώσου, ὅστις ἀποκαλυφθεὶς ἐ-

πλησίασε κενυρῶς τὸν Δημιουργόν καὶ εἶπε: Ἄν ὁπάργει ρακὶ πρὸς πόσιν; (Ἄνὰ βόσκου ταχὶ βί;) — Ἐ κ. Τὸ ὑψηλότερον ὄρος τοῦ κόσμου εἶνε τὸ Γαυριπακάρ τοῦ θιβετῆ τῆς Ἀσίας, ἔχον ὕψος 27,500 ποδῶν! Ἄλλὰ τὸ ὕψος τοῦτο εἶνε μὴδὲν ἀπέναντι τῆς φαντασίας σας, ἀποῦ θέλετε ἐπιτελεῖσθαι. — Α. Κ. Γ. Α. ε. υ. κ. σ. ι. α. ν. Ἐλήθησαν, εὐχαριστοῦμεν. Ἀποδείξει ἐδόθη τῇ Διευθύνσει τῶν Ἑκλ. Μουσ. — Σ. Σ. Γ. α. λ. α. ζ. ι. ο. ν. Ἐλήθησαν, εὐχαριστοῦμεν. — Φ. Α. Σ. μ. ὀ. ρ. ν. γ. Ἐτὸ γένος πάντων πόλιτου πάσης τάξεως εἶνε νὰ συνεισφέρῃ πάντοτε εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος του, ἔλεγε ὁ μέγας Ὀδασιγενῶν. Καὶ σκεπτόμενος, ὅπως σκεπτόσθε, αὐτὸ πράτετε Σὰς συγχαίρομεν. — Τ. Σ. Π. α. τ. ρ. α. σ. Ὅπως ἔχρησε πάντα τὰ εἶδη τοῦ κλίματος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ φύσις, αὐτὸς ἐχάρισεν αὐτῇ καὶ διάφορα εἶδη ὀφθαλμῶν. Καὶ ἐν τῇ ποικιλίᾳ δὲ ταύτῃ, τοὺς ὀρασιεπιπέτους ὀφθαλμοὺς ἔχουσιν ὑπὲρ πάντας τὰς γυναικῆς αἱ Ἑλληνίδες μας. — Κ. Ν. Ἀ. ν. δ. ρ. ο. ν. Σ. ε. β. φ. Μ. Π. α. τ. ρ. α. σ. Μ. ι. χ. Δ. Ν. ε. α. π. ο. λ. ι. ν. θ. α. ο. μ. α. σ. ε. τ. ι. Π. ε. ρ. i. ρ. γ. ω. Α. ἰ. ν. φ. κ. λ. Τὰ περὶ Π. ο. λ. ι. ν. κ. ἡ. ε. Ἐ. δ. ο. μ. α. δ. ο. σ. θ. α. τὰ ἴδθη ἐν τῷ προσεχῶς δημοσιευθησομένῳ προγράμματι τῆς. Ὀλίγην ὁκομονη ἀκμήν. — Φ. ι. λ. α. υ. θ. ε. ἰ. Πέρας ποιητῆς λέγει, ὅτι τὸ κρῖνον ἔχει δέκα γλώσσας, ἀλλ' ὅταν καλαῖδῃ τ' ἀρθεῖ σιωπαίνει αὐτὸ μαγευμένον, καὶ ἡ φωνὴ του γίνεται τότε μουσικὸν. — Κ. Π. Μ. Αἱ ἐνδείξεις ἐπιδοκιμασίας θερμοπάτης καὶ ἐγκαρδιωτάτης, ἀ: πολλαχῶς καὶ πολλαχῶς ἐν ἔλθομεν. Καὶ αὐτῶν τῶν ἐφημερίδων ἡ πηγὴ καὶ πολλῶν ἐκ τῶν γραφῶντων αὐτῶν τὰ εὐλατὰ συγχαρητήρια. Ταῦτα ἀκούσθαι. — Φ. ι. λ. α. υ. θ. ε. ἰ. Π. Ἡ «Ἐθνικὴ» ἐπιθεμένη καθ' ἡμῶν, διὰ τὸ Π. ε. ρ. i. β. α. π. τ. i. σ. ε. ω. σ. ἄρθρον μας, ἐπάγει: ἀκριτεῖον σιγῶν ἢ κρείσσονα τῆς σιγῆς λέγειν. Αὐτηρὸν ὅτι τὴν ἀληθῆς νεωτεριστικὴν ταύτην ἀρχὴν οὐδ' οἱ ἀρχαῖοι ἐσκέφθησαν νὰ ἐκπορισώσιν, οὐδ' ἡμεῖς δύναμεθα νὰ συμμερισθῶμεν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν
P. Decharme, μυθολογία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, μεταφρ. Ἀλ. Καραλή. Ἐκδότης Ἀλ. Παπαγεωργίου. Ἀθήναι 1891. Ἐξεδόθησαν τὰ φύλλα ἰαν καὶ θον
Χριστιανικαὶ μελέται, ὑπὸ Σαν. Π. Μόσχου Περσίδου ἑβδομαδιαῖον. Ἔτος 1 ἄρ. 1
Λεξικὸν Ἑγκυκλοπαιδικῶν. Ἰπὸ Ν. Γ. Πολίτου. Φυλλάδιον 19 Ἀφροδίτη. — Ἀχράτ. Μπάρτ καὶ Χιρστ ἐκδόται
Τὰ αἰτὰ τοῦ ἀρχαίου καὶ νεωτέρου Ἑλλ. πολιτισμοῦ, λόγος ἀπαγγελλεῖς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθυσῇ τοῦ ἔθν. Πανεπιστημίου τὴν 10 Μαρτίου 1891 ὑπὸ Γ. Μιστριώτου παραλαμβάνοντος τὴν πρῦτανεῖαν.
Ἀγγέλλονται
Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη, ἀποτελουμένη ἀπὸ σειρᾶν ἔργων αὐτοτελῶν ἀναγομένων κυρίως εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν νεωτέρων χρόνων. Πρῶτον ἔργον δημοσιευθήσεται ἡ ἱστορία τῆς ἀγγλικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Γκιζῶ. Τὴν διευθυντὴν τῆς Ἱστορικῆς Βιβλιοθήκης ἀνέλαβεν ὁ κ. Χαρ. Ἀννινός. Ἐκδότης τὰ Καταστήματα τῆς «Παλιγγενεσίας».

ΛΕΞΙΚΟΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Συμπληρωμένης τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰρημένου Λεξικοῦ, ἦν ἀπὸ δύο καὶ εἰκοσὶν ἔτων δι' ἀπύτων μόθων καὶ διὰ κολασιαίας δαπάνης ἀναλαβῶν εἰς πέρας ἡγαγον ἐπιχειροῦμαι τὴν συνδρομὴν τῶν πανταχοῦ φιλοπόων καὶ φιλομοσίων πρὸς διάδοσιν τοῦ ἔργου τούτου. ὁπερ κολακασίαι νὰ πιστεύω δὲ ἀνεπλήρωτος μεγίστην πᾶρ ἡμῖν. ὁνικὴ ἀνάγκη καὶ ἀποδείξει πολὺτιμὸν βοήθημα εἰς κᾶσας τὰς παρ' ἡμῖν κοινωνικὰς τάξεις; ἴδτω δὲ εἰς τὰ σχολεία.
Τὰ Λεξικὸν ἀπαρτίζουσιν ἑννέα ὀγκώδεις τόμοι περιλαμβάνοντες ἐν ὅλῳ περὶ τὰς 12,000 διαστήλους σελίδας εἰς 4ον, ἦτοι περὶ τὰ 1500 τυπογραφικὰ φύλλα πυκνοτάτης ὄλης.
Ἐν ἔργῳ τοιοῦτῳ τὸ πρῶτον εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν ἐκδομένῳ, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ παραιοφθώσιν ἀτέλεια, λάθη καὶ παραλείψεις, αἵτινες ὁμῶς ἐλάχισται εἰσι σχετικῶς πρὸς τὸν μέγαν ὄγκον τοῦ βιβλίου καὶ πρὸς τὰς ποικίλας δυσχερίας, καθ' ὧν προσέκοπται ἡ ἐκδοσις αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐν ταῖς ἐκδοθείσαις ἑννέα τόμοις ὁ ἀναγνώστης εὐρήσει τὰ εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἀφορῶντα, ἐπισημμένα μετὰ λεπτομερείας καὶ ἀκριβείας πολλῶν μεζόνος ἢ ἐν ταῖς μεγάλοις ἐγκυκλοπαιδικαῖς Λεξικοῖς τῆς Εὐρώπης. Τὰ ἄρθρα Ἀθήναι, Ἑλλάς, Ἑλληνες, Κωνσταντινουπόλις, Πατριάρχαι, Προνόμια, Ρωμαϊκὸν ἀνατολικὸν κράτος, Σταυροφορία, Σχίσμα, Τουρκία κλπ. κλπ. ἀποτελοῦντα ὀγκλήρους πραγματείας εἰσι τρανώτατα τούτου τακτικῆρια.
Ἡ τιμὴ τοῦ ὅλου ἔργου, καίπερ μὴ καλύπτουσα τὴν γενομένην δαπάνην, ὤρισθη εἰς φράγκα 250 διὰ τοῦ ἑννέα τόμου; δεδωμένους, πληρωτέα ἅμα τῇ ἐγγραφῇ.
Ἰσθρὶν ἰδία τῶν σχολῶν καὶ τῶν λογίων ἀποδεχόμεθα τὴν κατὰ μηνιαίας δόσεις πληρωμὴν ὡς ἐπομένως:
Τὸ ὅλον ἔργον πληρωθήσεται προκαταβαλλομένων φράγκων ἐξήκοντα, καταβαλλομένων δὲ καθ' ἕκαστον μῆνα φράγκων εἰκοσὶν ἐπὶ μῆνας δέκα.
Οἱ τοιοῦτοι συνδρομηταὶ λαμβάνουσιν ἅμα τῇ προκαταβολῇ τὸν α' τόμον, μετὰ δύο μηνιαίας δόσεις τὸν β' καὶ γ', μετὰ πέντε μηνιαίας δόσεις τὸν δ' καὶ ε', μετὰ ἑπτὰ τὸν σ' καὶ ζ' καὶ μετὰ δέκα τὸν η' καὶ θ'.
Τὸν τελευταῖον τούτων συνδυασμὸν, ὃν ἐποισάμεθα χάριν εὐκολίας τῶν σχολῶν καὶ τῶν μικρῶν θαλασσίων, ἀποδεχόμεθα μόνον μέχρι παρελεύσεως ἑνὸς ἔτους. Πεποιθότες ἐπὶ τὴν φιλογένειαν καὶ φιλομουσίαν τῶν πανταχοῦ ὁμογενῶν ἀπεκδεχόμεθα θάρρους τὴν συνδρομὴν αὐτῶν.
Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 30 Μαρτίου 1891.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ Σ. Γ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ
Διευθυντὴς καὶ Ἀρχιγραμματεὴς τοῦ Νεολόγου